

საქართველოს ელექტროენერჯეტიკის მარეგულირებელი

ეროვნული კომისია (სეპსი)

დამტკიცებულია სეპსი-ის 1999 წლის 24 მარტის
#14 გადაწყვეტილებით

წლიური ანგარიში

შინაარსი

წინასიტყვაობა	3
I შესავალი	5

1.1. “ელექტროენერგეტიკის შესახებ” საქართველოს კანონის მოკლე მიმოხილვა. 5

1.2. სემეკ-ის ძირითადი ფუნქციები. 7

II საქართველოს ელექტროენერგეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისია: სტრუქტურა, მატერიალურ-

ტექნიკური აღჭურვილობა და ფინანსირება. 8

2.1. სტრუქტურა და კადრებით უზრუნველყოფა 8 ა) კომისიის წევრები; 8 ბ) კომისიის აპარატი. 10

2.2. მატერიალურ-ტექნიკური აღჭურვილობა. 11 ა) ოფისი და მისი მოწყობილობა; 11 ბ) კომპიუტერული და კავშირგაბმულობის ტექნიკა; 11 გ) სატრანსპორტო საშუალებები. 11

2.3. ფინანსური უზრუნველყოფა 11 ა) სალიცენზიო გადასახდელი; 12 ბ) ტექნიკური დახმარება; 13 გ) სხვა შემოსავლები. 14

III საანგარიშო პერიოდში სემეკ-ის მიერ გაწეული საქმიანობა 14

3.1. ტარიფების დადგენა და რეგულირება; 14

3.2. სატარიფო მეთოდოლოგიის შემუშავება; 17

3.3. ლიცენზირება; 19

3.4. ელექტროენერგეტიკის საბითუმო ბაზრის ჩამოყალიბების ძირითადი პრინციპების დადგენა; 20

3.5. პრივატიზაცია; 20

3.6. სხვა ფუნქციონირება განხორციელება. 23

I V ლიცენზიების წესებისა და პირობების შესრულება 25

4.1 წარმოება 25

4.2 გადაცემა-დისპეტჩერიზაცია 28

4.3 განაწილება 30

V დანართები 34

საბჭოთა წლებში საქართველოს ელექტროენერგეტიკა წარმოადგენდა

ვერტიკალურად ინტეგრირებულ რეგულს და უშუალოდ საბჭოთა კავშირის ერთიან ენერგეტიკულ სისტემაში შედიოდა.

საქართველოს ელექტროენერგეტიკაში ფართომასშტაბიანი ეკონომიკური რეფორმები უკანასკნელი სამი წელია მიმდინარეობს. კერძოდ, დარგის ძირეულ ორგანიზაციულ-ეკონომიკურ გარდაქმნას ითვალისწინებდა საქართველოს პრეზიდენტის 1996 წლის 4 ივლისის №437 ბრძანებულება “ელექტროენერგეტიკული სექტორის რესტრუქტურისაციის შესახებ”.

ამ დოკუმენტის შესაბამისად დეპარტამენტ “საქენერგოს” რეორგანიზაციის შედეგად ჩამოყალიბდა ფინანსურად დამოუკიდებელი 3 სექტორი - გენერაციის, გადაცემა-დისპეტჩინგის და განაწილების. გენერაციის სექტორში შემაჯავალი 15 საწარმოს ბაზაზე დაფუძნებული იქნა სააქციო საზოგადოებები, რომელთა აქციები მათ განლაგებაზე გადაწყვეტილების მიღებამდე მთლიანად სახელმწიფოს საკუთრებაშია და მართვის უფლებით გადაცემული აქვს ამ მიზნით შექმნილ სამსახურს -სახელმწიფო კომპანია “საქენერგოგენერაციას”.

გადაცემა-დისპეტჩინგის სტრუქტურა გარდაიქმნა ერთიან კომერციალიზებულ, ფინანსურად ავტონომიურ სახაზინო საწარმოდ - “საქენერგოდ”, ხოლო განაწილების სტრუქტურები დაცალკევდნენ ტერიტორიული პრინციპით.

1998 წელს კი დამატებით განხორციელდა სახელმწიფო კომპანია “საქენერგოს” რეორგანიზაცია ორ სტრუქტურულ ერთეულად: მართვისა და დისპეტჩინგის სახელმწიფო სამსახურად (რომელმაც უნდა უზრუნველყოს ერთიანი ენერგეტიკული სისტემის მართვა და რეჟიმი) და მაღალი ძაბვის 35,110,220,330,500 კვ გადაძვეტი და შესაბამისი ქვესადგურების ერთიანი ქსელის სახელმწიფო საწარმოდ - „ელექტროგადაცემა“.

საქართველოს პრეზიდენტის 1997 წლის 4 ივლისის №437 ბრძანებულებით, ელექტროენერგეტიკა აღიარებულია პრიორიტეტულ დარგად; გათვალისწინებულია ენერგეტიკის განსაკუთრებული ეკონომიკური და სოციალური მნიშვნელობა, აგრეთვე დარგში რაციონალური სახელმწიფო პოლიტიკის გატარების, მისი რეგულირების ფუნქციისა და კომერციული საქმიანობის გამიჯვნის, დემონოპოლიზაციის, კერძო მესაკუთრეობისა და საბაზრო ურთიერთობათა განვითარების აუცილებლობა.

გარდაქმნათა დიდი და რთული პროცესის უმნიშვნელოგანესი შემაჯავნელი ნაწილი იყო ელექტროენერგეტიკის მარეგულირებელი კომისიის შექმნა, რომელიც ამ ბრძანებულებით თავდაპირველად ეკონომიკის სამინისტროსთან ჩამოყალიბდა. კომისიას საწყის ეტაპზე ელექტროენერგის საბითუმო და საცალო ტარიფების რეგულირება დაევადა.

ასეთი სამსახურის შექმნა, პირველ რიგში, ეკონომიკის საბაზრო ურთიერთობების პრინციპებიდან გამომდინარეობს.

ცნობილია, რომ ელექტროენერგით საიმედო და ხარისხიანი უზრუნველყოფა საზოგადოებისთვის სასიცოცხლოდ აუცილებელია და აქედან გამომდინარე, მას სახელმწიფოს განსაკუთრებული ყურადღება ესაჭიროება. მდგომარეობას კიდევ უფრო აძლიერებს ის გარემოება, რომ ეს დარგი ბუნებრივ მონოპოლიას წარმოადგენს, სადაც კონკურენცია გარკვეულწილად შეზღუდულია. ამ საქმის თავისუფალ საბაზრო ურთიერთობათა იმედზე მიტოვება არ შეიძლება. ასეთ პირობებში სწორედ ეკონომიკური რეგულირება ენაცვლება კონკურენციას. დაცვა ესაჭიროება ელექტროენერგის როგორც

მწარმოებლებს, ისე მომხმარებლებს. განსაკუთრებით ეს ითქმის ელექტროენერჯის ტარიფებსა და მომსახურების ხარისხის სფეროებზე. ორივე შემთხვევაში რეგულირება იმგვარად ემსგავსება საბაზრო ქცევებს, თითქოს ადგილი ჰქონდეს კონკურენციას. რეგულირება საზოგადოებას მაქსიმალურად პრივილეგირებულს ხდის და მინიმალურ გადასახადებს აწესებს კონკურენციის არარსებობის პირობებში. კონკურენტუნარიანი ბაზრის მსგავსად, ელექტროენერჯია მიეწოდება მხოლოდ იმ მომხმარებელს, რომელსაც სურს და შეუძლია მომსახურების საფასურის გადახდა; სამაგიეროდ ამ შემთხვევაში ელექტროენერჯიაზე ფასები უფრო ხელმისაწვდომია, ვიდრე მონოპოლიის ან კონკურენციის არსებობის სხვა ალტერნატივების დროს.

ჩამოთვლილი ფუნქციების შესრულება სახელმწიფო სტრუქტურებიდან ყველაზე რაციონალურად შეუძლია დამოუკიდებელ მარეგულირებელ კომისიას. ეს აღიარებულია მსოფლიოში. ელექტროენერჯის დამოუკიდებელ რეგულირებას უკვე 100 წელია ეფექტიანად თვლის აშშ და იგივე გზა აირჩიეს დემოკრატიულმა ქვეყნებმა. ამჟამად დამოუკიდებელ რეგულირებას მიმართეს ისეთმა ქვეყნებმა, როგორცაა დიდი ბრიტანეთი, უკრაინა, უნგრეთი, პოლონეთი, არგენტინა, ნორვეგია, შვედეთი, აგრეთვე ლათინური ამერიკის, ევროპისა და აზიის სხვა ქვეყნები, აგრეთვე პოსტსაბჭოთა დამოუკიდებელი სახელმწიფოების უმეტესობა. ამ მხრივ ყველაზე წინ წავიდა ბალტიისპირეთის ქვეყნები, უკრაინა, სომხეთი, ყირგიზეთი. დამოუკიდებელი რეგულირება ხელსაყრელია ელექტროენერჯის როგორც მომხმარებლისათვის, ისე მიმწოდებლისათვის, აგრეთვე ინვესტორისათვის და თვით სახელმწიფოსათვის. ამგვარ რეგულირებას ამჯობინებენ საერთაშორისო სააგენტოებიც.

1997 წელს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი “ელექტროენერჯეტიკის შესახებ”, რომელმაც ერთმანეთისაგან გამიჯნა მესაკუთრეობის, ოპერატიულსამეურნეო და მარეგულირებელი ფუნქციები. კანონმა შექმნა ისეთი სამართლებრივი საფუძვლები, რომლებიც უზრუნველყოფენ საბაზრო ურთიერთობების დანერგვას, ადგილობრივი და უცხოური ინვესტიციების მოზიდვას, ელექტროენერჯის კონკურენტული ბაზრის ჩამოყალიბებას; კანონმა ფაქტობრივად აღიარა საერთაშორისო პრაქტიკაში მიღებული პრინციპები, რათა მომხდარიყო საქართველოს ენერჯეტიკული დარგის ინტეგრაცია ანალოგიურ საერთაშორისო სისტემებთან მსოფლიოში აპრობირებული წესებით. ამ კანონის საფუძველზე კომისია გამოეყო საქართველოს ეკონომიკის სამინისტროს, ჩამოყალიბდა დამოუკიდებელ სამსახურად და ეწოდა საქართველოს ელექტროენერჯეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისია (სემეკ).

ქვემოთ მოცემულია სემეკ-ის საქმიანობის ანგარიში მისი შექმნის დღიდან 1998 წლის ბოლომდე, აგრეთვე მისი ფუნქციები, სტრუქტურა, მატერიალურ-ტექნიკური აღჭურვილობა და ფინანსური უზრუნველყოფა.

I შესავალი

1.1. “ელექტროენერჯეტიკის შესახებ” საქართველოს კანონის მოკლე მიმოხილვა.

“ელექტროენერჯეტიკის შესახებ” საქართველოს კანონი პარლამენტმა მიიღო 1997 წლის 27 ივნისს. იგი ამოქმედდა გამოქვეყნებისთანავე 1997 წლის 1 აგვისტოს და

წარმოადგენს ძირითად ნორმატიულ დოკუმენტს ელექტროენერგეტიკის სფეროში. “ელექტროენერგეტიკის შესახებ” კანონის მიღებით საქართველოს ხელისუფლებამ ფაქტიურად გამოხატა თავისი პოლიტიკური ნება ეკონომიკის მართვის დეცენტრალიზაციისა და ბუნებრივი მონოპოლიის ნიშნის მატარებელი დარგის დამოუკიდებელი რეგულირების შესახებ.

ამ კანონის მიღებით განისაზღვრა ურთიერთობა ელექტროენერგეტიკის სტრუქტურულ ერთეულებს შორის, შეიქმნა სამართლებრივი საფუძვლები დარგში საბაზრო ურთიერთობების დანერგვისათვის, ინვესტიციების მოზიდვისათვის, ელექტროენერგეტიკის კონკურენტული ბაზრის ჩამოყალიბებისათვის და სხვა. “ელექტროენერგეტიკის შესახებ” საქართველოს კანონი შედგება 7 თავისაგან და მოიცავს 44 მუხლს. პირველ თავში განხილულია კანონის ზოგადი დებულებები, მისი მიზნები და ამოცანები; აქვე მოყვანილია გამოყენებული სპეციფიკური ტერმინების ახსნა-განმარტებები.

კანონის მეორე თავი მიძღვნილია ელექტროენერგეტიკული პოლიტიკის შემუშავებისა და განხორციელებისადმი. საქართველოს სათბობ-ენერგეტიკის სამინისტროს ევალება ქვეყანაში ენერგეტიკული პოლიტიკის წარმართვა, დარგის განვითარების სტრატეგიისა და პრიორიტეტების, საინვესტიციო პოლიტიკისა და ეკონომიკის დარგებში ენერგოეფექტიანობის ამაღლების სტრატეგიის განსაზღვრა, დარგის რეფორმების რაციონალურად წარმართვისა და საკადრო პოლიტიკის უზრუნველყოფა; აგრეთვე საკანონმდებლო და ნორმატიული ბაზის განვითარება, ტექნიკური და ფინანსური მდგომარეობის მონიტორინგი, საგანგებო ენერგეტიკულ სიტუაციებში სახელმწიფო პოლიტიკის განსაზღვრა.

კანონის მესამე და შემდეგი თავები დათმობილი აქვს ელექტროენერგეტიკის რეგულირებას და ამ მიზნით საქართველოს ელექტროენერგეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის (სემეკ) შექმნისა და ფუნქციონირების საკითხებს; აგრეთვე ელექტროენერგეტიკის სექტორში დასაქმებული ფიზიკური და იურიდიული პირების უფლება - მოვალეობებს.

კანონის მხედვეთ სემეკ-ი არის დამოუკიდებელი, არაპოლიტიკური საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, რომელიც თავის საქმიანობაში არ ექვემდებარება არცერთ სხვა სახელმწიფო ორგანოს და ხელმძღვანელობს მხოლოდ საქართველოს კანონმდებლობით სემეკ-ის დებულებისა და საქმის წარმოების წესის შესაბამისად. კომისიის საქმიანობა წარმართება სრული საჯაროობის პირობებში, რაც უზრუნველყოფილია კომისიის სახელმძღვანელო ნორმატიული აქტებისა და გადაწყვეტილებების შეუფერხებელი მიწოდებით დაინტერესებული მხარეებისათვის, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებისა და ფართო საზოგადოებისათვის.

კანონში დაწვრილებით არის განხილული ისეთი საკითხები, როგორც არის ელექტროენერგეტიკულ დარგში საქმიანობის ლიცენზირების წესები, პირობები და პრინციპები, ელექტროენერგეტიკის ტარიფების დაწესება და რეგულირება, გადაწყვეტილებების მიღების პროცედურული საკითხები, კომისიის წევრების მოღვაწეობის და პასუხისმგებლობის ასპექტები, მათი უფლებამოსილების დაწესებისა და შეწყვეტის წესები, კომისიის ძირითადი უფლებები და მოვალეობები, კომისიის ბიუჯეტის, სალიცენზიო გადასახდელის, ფინანსური ანგარიშგების საკითხები, კომისიის მიერ სამართლებრივი აქტების გამოცემის წესები და სხვა. კომისია გასცემს ელექტროენერგეტიკის წარმოების, გადაცემის, დისტრიბუციისა და განაწილების ლიცენზიებს კომისიის მიერ

დამტკიცებული წესების, პირობების და პრინციპების შესაბამისად. დაწვრილებით მოყვანილია ძირითადი მოთხოვნები ლიცენზიების მიღებაზე, მისი მოქმედების ვადებზე, მოდიფიცირებაზე და შეჩერებაზე, ლიცენზიატის უფლება-მოვალეობებზე და ფინანსურ გარანტიებზე.

კანონის VI თავი ეძღვნება ტარიფების დადგენას. კომისიას მიეცა ფართო უფლებამოსილება ელექტროენერჯის ყველა საფენურის საბითუმო და საცალო სატარიფო პოლიტიკის წარმართვაში. განსაზღვრულია ის ძირითადი მოთხოვნები, რომლებიც ასახავს ტარიფების როლს ელექტროენერჯეტიკის რეაბილიტაციისა და განვითარების საქმეში. მოყვანილია იმ კრიტერიუმთა ნუსხა, რომელსაც უნდა დაეყრდნოს კომისია ლიცენზიატების მიერ წარმოდგენილი სატარიფო განაცხადების განხილვის, ტარიფების დადგენის და რეგულირების დროს. ჩამოყალიბებულია მოთხოვნები ერთიანი საბუღალტრო-სააღრიცხვო სისტემის შექმნის შესახებ.

ბოლო, მეშვიდე თავი ეძღვნება კანონის გარდამავალ და დასკვნით დებულებებს. სალიცენზიო საქმიანობაში დასაქმებული ყველა პირი კანონის ძალაში შესვლის დღიდან იღებს შუალედურ ლიცენზიას, რომელიც ეძლევა მას ორი წლის ვადით. ამ ვადის გასვლის შემდეგ გაიცემა გრძელვადიანი ან უვადო ლიცენზია. ამავე თავში მოყვანილია იმ ნორმატიული აქტების ნუსხა, რომლებიც კარგავენ თავის ძალას კანონის ამოქმედების დღიდან.

“ელექტროენერჯეტიკის შესახებ” საქართველოს კანონის მიღება თვისებრივად ახალი ეტაპის დასაწყისია ჩვენი ქვეყნის ენერჯის სექტორისათვის. ამ ღონისძიების განხორციელებით გაცილებით უკეთესი შესაძლებლობები იქმნება საქართველოს ელექტროენერჯეტიკულ სექტორში არსებული პრობლემების გამოვლენისა და გადაჭრისათვის. კერძოდ, საფუძველი ეყრება თვითდაფინანსებას, მაღლდება ელექტროენერჯით სარგებლობის საფასურის გადახდის შესაძლებლობა, სტიმულირდება სექტორში კერძო ინვესტიციების განხორციელება, წესდება სამართლიანი `თამაშის წესები` ელექტროენერჯეტიკულ სექტორში შემავალი ყველა სუბიექტისათვის:

დამოუკიდებელი რეგულატორის შექმნით ელექტროენერჯეტიკული დარგი თავს იზღვევს პოლიტიკური ჩარევისაგან. კერძოდ, ასეთი ზეწოლისაგან უკეთ იქნება დაზღვეული ტარიფები; აგრეთვე დარგში განსახორციელებელი რეგულირების სხვა მიმართულებები; ერთმანეთს გაემიჯნა სახელმწიფოს ფუნქციები, კომერციული და რეგულირების როლი; გარდა ამისა, ელექტროენერჯეტიკის მარეგულირებელი სამსახურის შექმნით კარგი სიგნალი იგზავნება საერთაშორისო ორგანიზაციებში. მკვიდრდება საქართველოს ეკონომიკაში მკაფიოობის და გარკვეულობის ნიშანი; საქართველოს ეკონომიკა ინტეგრირდება საერთაშორისო ორგანიზაციებთან; რესპუბლიკის ელექტროენერჯეტიკულ სექტორში ვითარდება და ფართოვდება სტაბილურობა; ძლიერდება დახმარების მოზიდვის შესაძლებლობა საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან.

თუ გავითვალისწინებთ საქართველოს ენერჯეტიკის ახლანდელ მდგომარეობას, მის როლს ქვეყნის ეკონომიკის კრიზისიდან გამოყვანასა და აღმავლობაში, შეიძლება გააკეთდეს ერთი დასკვნა:

-ელექტროენერჯეტიკის რეგულირების ინსტიტუტის ჩამოყალიბება საქართველოს სახელმწიფო ინტერესს წარმოადგენს.

1.2. სემეკ-ის ძირითადი ფუნქციები

საქართველოს ელექტროენერგეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის ძირითადი ფუნქციებია:

- ელექტროენერგის (სიმძლავრის) საბითუმო და საცალო ტარიფების დადგენა და რეგულირება;

- ექსპლუატაციაში შესულ ელექტროენერგეტიკულ ობიექტებზე ლიცენზიების გაცემა, განახლება, შეჩერება და გაუქმება;

- ლიცენზიის პირობების დადგენა და მათი შესრულების კონტროლი;

- ელექტროენერგეტიკასთან დაკავშირებული სადავო საკითხების განხილვა და გადაწყვეტა;

- კონკურენციის ხელშეწყობა ელექტროენერგეტიკულ სექტორში, ელექტროენერგის მწარმოებელთა, მიმწოდებელთა და მომხმარებელთა ინტერესების დაბალანსება;

- ელექტროენერგის საბითუმო ბაზრის ჩამოყალიბების ზედამხედველობა;

“ელექტროენერგეტიკის შესახებ” საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის თანახმად, “კომისია ადგენს თავის საქმიანობის შესახებ ყოველწლიურ ანგარიშს, რომელსაც უგზავნის საქართველოს პრეზიდენტს, საქართველოს პარლამენტს და სათბობ-ენერგეტიკის სამინისტროს. ანგარიში ხელმისაწვდომი უნდა იყოს საზოგადოებისათვის”.

კანონმა სემეკ-ს მიანიჭა დამოუკიდებლობის საკმაოდ მაღალი სტატუსი. კერძოდ, იგი არის მუდმივმოქმედი, არაპოლიტიკური, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, რომელიც თავის საქმიანობაში არ ექვემდებარება არც ერთ სხვა სახელმწიფო უწყებასა და ორგანიზაციას. კომისია თავის კომპეტენციის ფარგლებში გამოსცემს დადგენილებებს, რომლებიც წარმოადგენენ ნორმატიულ აქტებს ელექტროენერგეტიკის სფეროში.

II. საქართველოს ელექტროენერგეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისია: სტრუქტურა, მატერიალურ-ტექნიკური აღჭურვილობა და ფინანსირება

2.1. სტრუქტურა და კადრებით უზრუნველყოფა

ა) კომისიის წევრები

“ელექტროენერგეტიკის შესახებ” საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის შესაბამისად, კომისია შედგება სამი წევრისაგან, რომლებიც თანამდებობებზე დაინიშნენ საქართველოს პრეზიდენტის 1997 წლის 8 აგვისტოს №351 განკარგულებით, მათგან თავმჯდომარეა ელიზბარ ერისთავი, წევრები - დემურ ჩომახიძე და პაატა ცინცაძე. მათი ბიოგრაფიული მონაცემები ასეთია:

ელიზბარ ერისთავი

დაიბადა 1938 წელს. 1960 წელს დაამთავრა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ენერგეტიკის ფაკულტეტი.

შრომითი საქმიანობა დაიწყო სსი “საქენერგობროექტში” 1960 წელს ჯერ ინჟინრის, შემდგომ უფროსი ინჟინრის თანამდებობაზე. ინსტიტუტის რეორგანიზაციის შემდეგ

მუშაობდა ყოფილი საკავშირო სამეცნიერო-კვლევით და საპროექტო-საძიებო ინსტიტუტ “ენერგოქსელპროექტში” უფროსი ინჟინრის, ჯგუფის ხელმძღვანელის, პროექტის მთავარი ინჟინრის, ქვესადგურების განყოფილების უფროსის, ინსტიტუტის მთავარი ინჟინრის მოადგილის თანამდებობზე. 1979 წელს დაინიშნა საქართველოს ინსტიტუტის “ენერგოქსელპროექტის” დირექტორად, სადაც მუშაობდა 1997 წლამდე.

1969-1972 წლებში მუშაობდა ეგვიპტის ელექტრული კორპორაციის საპროექტო ორგანიზაცია “ენერგოპროექტში” პროექტის მთავარი ინჟინრის თანამდებობაზე.

1966-1969 და 1972-1977 წლებში შეთავსებით ეწეოდა პედაგოგიურ მოღვაწეობას საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ენერგეტიკის ფაკულტეტზე.

1995-1997 წლებში იყო საქართველოს სათბობ-ენერგეტიკის სამინისტროს კოლეგიის წევრი.

საქართველოს პრეზიდენტის 1997 წლის 8 აგვისტოს №351 განკარგულებით დაინიშნა საქართველოს ელექტროენერგეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის თავმჯდომარედ.

1981 წელს მიენიჭა საქართველოს დამსახურებული ინჟინრის წოდება.

არის საქართველოს ეროვნული ენერგეტიკული აკადემიის პრეზიდიუმის წევრი.

საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულებით 1998

წელს დაჯილდოვდა ღირსების ორდენით. ჰყავს

მეუღლე, ორი შვილი და სამი შვილიშვილი.

დემურ ჩომახიძე

დაიბადა 1939 წელს. 1964 წელს დაამთავრა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი, შემდგომ საქართველოს სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტთან არსებული ეკონომიკისა და დაგეგმვის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის ასპირანტურა.

შრომითი საქმიანობა დაიწყო 1964 წელს “ჭიათურმანგანუმის” ტრესტის სისტემაში.

1969 წლიდან მუშაობდა საქართველოს სახალხო მეურნეობის ეკონომიკისა და დაგეგმვის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში ინჟინერ-ეკონომისტად, შემდგომ იყო მძიმე მრეწველობის განყოფილების უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი, სექტორის გამგე, ხოლო 1981 წლიდან განყოფილების გამგე.

საქართველოს პრეზიდენტის 1997 წლის 8 აგვისტოს № 351 განკარგულებით დაინიშნა საქართველოს ელექტროენერგეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის წევრად.

არის ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს საინჟინრო აკადემიისა და ენერგეტიკული ეროვნული აკადემიის წევრი, საერთაშორისო საინჟინრო აკადემიის წევრ-კორესპოდენტი, ოსუ-ისა და სხვადასხვა ინსტიტუტების საკვალიფიკაციო და სამეცნიერო საბჭოების წევრი. მრეწველობისა და სათბობ-ენერგეტიკის ეკონომიკის საკითხებზე გამოქვეყნებული აქვს 80-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომი, მათ შორის 10 წიგნი და ბროშურა.

ჰყავს მეუღლე, ორი შვილი და ოთხი შვილიშვილი.

პაატა ცინცაძე

დაიბადა 1959 წელს. 1980 წელს დაამთავრა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი სამდინარო ნაგებობებისა და ჰესების ჰიდროტექნიკური მშენებლობების სპეციალობით, შემდგომ მოსკოვის საინჟინრო-სამშენებლო ინსტიტუტის ასპირანტურა.

შრომითი საქმიანობა დაიწყო 1993 წელს ენერგეტიკისა და ჰიდროტექნიკური ნაგებობების სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში მეცნიერ-თანამშრომლად. იყო სამეცნიერო-საწარმოო ფირმა “ენერჯის” გენერალური დირექტორი.

1995 წელს დაინიშნა საქართველოს სახელმწიფო მეთაურის აპარატთან არსებული მცირე ჰესების პრობლემების ცენტრის ხელმძღვანელად, შემდგომ სათბობ-ენერგეტიკული კომპლექსის მთავარი სახელმწიფო კოორდინატორის მოადგილედ.

1996 წელს გადაყვანილ იქნა სახელმწიფო კანცელარიის სათბობ-ენერგეტიკული კომპლექსის საკონსულტაციო ჯგუფის სახელმწიფო მრჩეველად.

საქართველოს პრეზიდენტის 1997 წლის 8 აგვისტოს №351 განკარგულებით დაინიშნა საქართველოს ელექტროენერგეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის წევრად.

არის ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი, ენერგეტიკული ეროვნული აკადემიის წევრი, აქვს 14 სამეცნიერო ნაშრომი.

ჰყავს მეუღლე და ორი შვილი.

ბ) კომისიის აპარატი

1999 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, კომისიის აპარატი შედგება 20 მუშაკისაგან. აპარატი ძირითადად დაკომპლექტებულია ინჟინერ-ენერგეტიკოსებით, ეკონომისტებით და იურისტებით. კერძოდ, აპარატის 16 სპეციალისტიდან ინჟინერ-ენერგეტიკოსია 5 ანუ საერთო რაოდენობის 31,3% , ეკონომისტი - 4 ანუ 25,0% და იურისტი - 2 ანუ 12,5%. გარდა ამისა, აპარატში არიან სხვადასხვა საინჟინრო სპეციალობისა და კომპიუტერული ტექნიკის მუშაკები (5 მუშაკი, 31.2%). აპარატის ხელმძღვანელობს აღმასრულებელი დირექტორი რომან უშვერიძე, რომელიც ინჟინერ-ელექტრიკოსია და აქვს ელექტროენერგეტიკაში მუშაობის მდიდარი გამოცდილება. აპარატის მუშაკების მიღება წარმოებს საკონტრაქტო სისტემით. ფინანსური სიძნელეების გამო ჯერ-ჯერობით ვერ მოხერხდა აპარატის სრული დაკომპლექტება. ქვემოთ მოტანილ ცხრილში მოცემულია აპარატის მუშაკთა სია და მათ მიერ დაკავებული თანამდებობები.

გარდა ზემოთ აღნიშნულისა, კომისიას დროებით ჰყავს 8 ადგილობრივი კონსულტანტი, მათ შორის 4 ენერგეტიკოსი, 2 ეკონომისტი, 1 იურისტი და 1 კომპიუტერული ტექნიკის სპეციალისტი. სულ კომისიაში და მის აპარატში საქმიანობას ეწევა 31 პირი.

აპარატის მუშაკები და კონსულტანტები

№	მუშაკები	თანამდებობა
1	2	3
1.	რომან უშვერიძე	აღმასრულებელი დირექტორი
2.	კონსტანტინე ბოკუჩავა	ადმინისტრაციული დეპარტამენტის უფროსის მოვალეობის შემსრულებელი
3.	მზია სუქნიძე	მთავარი სპეციალისტი მართვის საკითხებში

4.	ზოია გურიელიძე	მთავარი სპეციალისტი ტექნიკურ საკითხებში
5.	კონსტანტინე დათუნაშვილი	წამყვანი სპეციალისტი ელექტროენერჯის გენერაციის ობიექტების ლიცენზირების საკითხებში
6.	გენადი მილაძე	წამყვანი სპეციალისტი სამართლის საკითხებში
7.	ირაკლი ჩომახიძე	წამყვანი სპეციალისტი ელექტროენერჯის პირდაპირ მომხმარებლებთან ურთიერთობის საკითხებში.

1	2	3
8.	სერგო ლაცაბიძე	წამყვანი სპეციალისტი ეკონომიკურ საკითხებში
9.	ეკატერინე იოსელიანი	წამყვანი სპეციალისტი ეკონომიკურ საკითხებში
10.	ლია თოქმაჯევა	წამყვანი სპეციალისტი ეკონომიკურ საკითხებში
11.	ნატო კოგზირიძე	წამყვანი სპეციალისტი ეკონომიკურ საკითხებში
12.	თეოდინა კვიციანიძე	წამყვანი სპეციალისტი სამართლის საკითხებში
13.	გელა ბადიაშვილი	წამყვანი სპეციალისტი (ინჟინერი) კომპიუტერული უზრუნველყოფის საკითხებში
14.	თამარ ლაფერაშვილი	ოპერატორი
15.	მარიამ სომხიშვილი	წამყვანი სპეციალისტი საბუღალტრო საკითხებში
16.	ნაირა მაისურაძე	საქმისმწარმოებელი
17-20	4 მუშაკი	უმცროსი მომსახურე პერსონალი
21-28	8 მუშაკი	კონსულტანტები

2.2. მატერიალურ-ტექნიკური აღჭურვილობა

ა) ოფისი და მისი მოწყობილობა

კომისიას ჩამოყალიბების დღიდან (1,5 წელი) მუშაობა უხდება საკუთარი ოფისის გარეშე. ამ ხნის მანძილზე იგი მოღვაწეობს საპროექტო ინსტიტუტის ``ენერგოქსელპროექტის`` კუთვნილ შენობაში - თბილისი, ვეკუას ქუჩა #1; 6 ოთახი 130.0 კვ.მ ფართობით: ოთახები კეთილმოწყობილია და გამოყენებულია აღნიშნული ინსტიტუტის ძველი მოწყობილობა. 1998 წელს საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულების საფუძველზე სახელმწიფო ქონების მართვის სამინისტრომ სემეკ-ს უზურფრუქტის წესით გამოუყო ახალი ოფისი ინსტიტუტ ``საქვიდროპროექტის`` შენობაში (ყაზბეგის პროსპექტი #45), ფართობით - 1332 კვ.მ. ამჟამად მიმდინარეობს ოფისის კეთილმოწყობა, რომლის დამთავრება მოსალოდნელია 1999 წლის მაისში.

ბ) კომპიუტერული და კავშირგაბმულობის ტექნიკა
კომისიას დონორული დანხარების სახით გადმოცემული აქვს და ამჟამად მის კუთვნილებაშია სხვადასხვა ტიპის 14 კომპიუტერი და 9 პრინტერი; აგრეთვე კავშირგაბმულობის ტექნიკა - 19 ტელეფონის აპარატი, მათ შორის 4 მობილური.

გ) სატრანსპორტო საშუალებანი: ამჟამად კომისიის განკარგულებაშია 4 ავტომანქანა, მათ შორის 3 ``ვოლგა`` და 1 ``ნივა``, რომლებიც მას გადასცა აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტომ.

2.3. ფინანსური უზრუნველყოფა.

ა) სალიცენზიო გადასახდელი

“ელექტროენერგეტიკის შესახებ” საქართველოს კანონის მე-19 მუხლის შესაბამისად, კომისიის ძირითადი შემოსავალია სალიცენზიო გადასახდელი. იგი დადგინდა დარგში საანგარიშო წლის საქმიანობის მოცულობის პროგნოზის საფუძველზე და დაუწესდათ ელექტროენერჯის წარმოების, გადაცემის, დისპეტჩერიზაციის და განაწილების ლიცენზიატებს. სალიცენზიო გადასახდელი გაანგარიშდა იმ ვარაუდით, რომ მას დაეფარა კომისიის საბიუჯეტო წლისათვის დაგეგმილი ხარჯები.

“კანონის” 42-ე მუხლის შესაბამისად სემეკ-მა 1997 წლის 5 ნოემბრის №3 დადგენილებით, რომელიც რეგისტრირებულია საქართველოს იუსტიციის სამინისტროში 1997 წლის 12 ნოემბერს (№120013113), განსაზღვრა 1997-1998 წლების შუალედურ სალიცენზიო გადასახდელის გაანგარიშების წესი. ამ წესის თანახმად, სალიცენზიო გადასახდელის სიდიდე განისაზღვრება ფორმულით:

$გ = ეX ტXკ$. სადაც, გ - შუალედური სალიცენზიო გადასახდელი, ლარი; ე - ელექტროენერჯის საპროგნოზო რაოდენობა, რომელსაც აწარმოებს, ან გადასცემს, ან უწევს დისპეტჩერიზაციას, ან ანაწილებს შუალედური ლიცენზიატი, 1997 წლის აგვისტო-დეკემბრის და 1998 წლის პერიოდში, კილოვატსაათი; ტ - კომისიის მიერ შუალედური ლიცენზიატისთვის დადგენილი ტარიფი, ლარი/კვტსთ;

კ - შუალედური სალიცენზიო გადასახდელის კოეფიციენტი: ა) წარმოების შუალედური ლიცენზიატებისათვის:

-საქენერგოგენერაციის ელექტროსადგურები - 0.0016 (ენგურჰესი, ვარდნილჰესის კასკადი)

-თბოელექტროსადგურები - 0.001

-ჰიდროელექტროსადგურები - 0.002 ბ) გადაცემის და დისპეტჩერიზაციის შუალედური

ლიცენზიატებისათვის - 0.0025

გ) განაწილების შუალედური ლიცენზიატებისათვის - 0.002

იმ შემთხვევაში, როდესაც ამ წესით გაანგარიშებული ჯამური შუალედური სალიცენზიო გადასახდელი ნაკლებია 250 (ორას ორმოცდაათი) ლარზე, დაწესებულია ფიქსირებული შუალედური სალიცენზიო გადასახდელი 250 (ორას ორმოცდაათი) ლარის

ოდენობით.

ამ წესით გაანგარიშებულმა მთლიანმა სალიცენზიო გადასახდელმა 1997 წლის აგვისტოდან 1998 წლის ბოლომდე (სულ 17 თვე) შეადგინა 778874 ლარი, აქედან ელექტროენერგეტიკული სექტორის ცალკეული საფუნდების მიხედვით გეგმიური და ფაქტიური სალიცენზიო გადასახდელი უდრიდა (ლარი):

საფუნდების დასახელება	1997 წ. აგვისტო -1998 წელი, სულ		
	პროგნოზი	ფაქტიური	%
წარმოება გადაცემა	266 481	53951 49	20.2
დისპეტჩერიზაცია	197 500	440 72285	25.0
განაწილება	160 000	51 173	45.2
	154 893		33.0
სულ	778 874	226849	29.6

სალიცენზიო გადასახდელი სრულად გადაიხადეს სს ``საქრუსენერგომ``, ახმეტის, ბოლნისის, გარდაბნის, რუსთავის, ახალგორის, ნაშურის, ლანჩხუთის, საჩხერის, გორის და სხვა ენერგოკომპანიებმა; ჩითახეგჰესმა, ორთაჭალაჰესმა, თეთრინევიჰესმა, მარტყოფჰესმა, აბჰესმა და სხვებმა.

სალიცენზიო გადასახდელი ნაწილობრივ გადაიხადეს: თბილსრესმა (4,9%), რიონჰესმა (14.3%) ძეგრულაჰესმა (11.3%), აწჰესმა (12%), ბათუმის ენერგოკომპანიამ (25.5%), ბორჯომის (19.8%), კასპის (32.7%), ჭიათურის (20.3%) და სხვა ენერგოკომპანიებმა.

ბ) ტექნიკური დახმარება;

სემეკ-მა საანგარიშო წელს საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მნიშვნელოვანი დახმარება მიიღო, რის გარეშეც კომისია, ვერ შეძლებდა თავისი ფუნქციების ჯეროვნად შესრულებას.

სემეკ-ის ტექნიკურ დახმარებას ძირითადად ახორციელებს მსოფლიო ბანკი და USAID-ი (აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო). 1998 წელს მსოფლიო ბანკმა კომისიას გამოუყო 100 ათასი აშშ დოლარი, მათ შორის - 30 ათასი ტექნიკური აღჭურვილობის მიზნით და 70 ათასი -ადგილობრივი სპეციალისტების დასაქირავებლად.

თითქმის ამდენივე თანხა (95 ათასი აშშ დოლარი) გამოუყო სემეკ-ს 1998 წელს აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტომ. აქედან 55 ათასი მოხმარდა ტექნიკურ აღჭურვილობას (კომპიუტერები, გასამრავლებელი ტექნიკა, ტელეფონის აპარატები, ოფისის ავეჯი და სხვა), ხოლო 40 ათასი დაინარჯა კომისიის სატრანსპორტო საშუალებების შეძენაზე.

USAID-ის ფინანსური დახმარებით რამდენჯერმე მოეწყო უცხოეთში ტრენინგი კომისიის წევრებისა და აპარატის მუშაკებისათვის, კერძოდ, უნგრეთში, უკრაინაში, პოლონეთში და აშშ-ში.

გარდა ზემოთ აღნიშნულისა, საერთაშორისო ორგანიზაციები სემეკ-ს უწევენ ტექნიკურ დახმარებას. ეს შეეხება, პირველ რიგში, ამერიკულ საკონსულტაციო ფირმა ``ჰაგლერ ბაის``. ამ ფირმის სპეციალისტებს ხშირი შეხვედრები აქვთ კომისიის წევრებთან და

აპარატთან. მათი უშუალო დახმარებით გასულ პერიოდში დამუშავდა სატარიფო მეთოდოლოგია, ლიცენზირების წესები და პირობები, საქართველოში ელექტროენერჯის საბითუმო ბაზრის ჩამოყალიბების პრინციპები და სხვა. კომისიას დიდი დახმარება გაუწია ადგილობრივმა კონსულტანტებმა, რომელთა დაქირავება მოხდა საერთაშორისო ორგანიზაციების ხელშეწყობით. საქმიანი კონტაქტები გრძელდება ამჟამადაც.

გ) სხვა შემოსავლები

გარდა ზემოთ აღნიშნულისა, 1998 წელს სემეკ-ი ფინანსდებოდა საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ამ წელს სახელმწიფო დაფინანსება გათვალისწინებული იყო 16400 ლარის ოდენობით. ფაქტიურად მიღებულმა თანხამ შეადგინა 10216 ლარი, ანუ 62,3%.

საანგარიშო წელს სემეკ-ის შემოსავლების გარკვეულ ნაწილს (დაახლოებით 15% საერთო შემოსავლებისა) წარმოადგენდა ფინანსთა სამინისტროდან აღებული კრედიტი - 56750 ლარი 20%-იანი წლიური საპროცენტო განაკვეთით, აგრეთვე ტარიფის დადგენის საფასური - 16700 ლარი, სულ 73450 ლარი. 1998 წლის ბოლოს მთლიანად დაფარულ იქნა აღებული კრედიტი და ძირითადად გადახდილ იქნა კრედიტის საპროცენტო გადასახდელი.

III. საანგარიშო პერიოდში სემეკ-ის მიერ გაწეული საქმიანობა

3.1. ტარიფების დადგენა და რეგულირება.

“ელექტროენერჯეტიკის შესახებ” საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის შესაბამისად საქართველოს ელექტროენერჯეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის (სემეკ) ერთ - ერთი ძირითადი ფუნქციაა ელექტროენერჯის წარმოების, გადაცემის, დისპეტჩერიზაციის, განაწილების საბითუმო და მოხმარების საცალო ტარიფების დადგენა და რეგულირება.

ამ მიმართულებით კომისია ინტენსიურ საქმიანობას წარმართავს, რამეთუ სწორი სატარიფო პოლიტიკის გატარება უმნიშვნელოვანესი პრობლემაა არამარტო ელექტროენერჯეტიკული სექტორისათვის, არამედ მთლიანად საქართველოს ეკონომიკისათვის და მათ შორის ქვეყანაში ეკონომიკური რეფორმების წარმატებით განხორციელებისათვის.

როგორც ცნობილია, 1997 წლის 1 აგვისტოდან საქართველოს პრეზიდენტის 1997 წლის 28 ივლისის №389 ბრძანებულებით, “მოსახლეობის სოციალური დაცვის დამატებითი ღონისძიებებისა და ელექტროენერჯეტიკაში ფასწარმოქმნის საბაზრო სისტემაზე ეტაპობრივად გადასვლის შესახებ”, ქვეყანაში ელექტროენერჯის ყველა კატეგორიის მომხმარებლებისათვის, მათ შორის მოსახლეობისათვის გამანაწილებელი ენერჯოკომპანიებისაგან შესასყიდი ტარიფი დაწესდა 4.5 თეთრი ერთი კილოვატსაათისათვის.

აღნიშნული ბრძანებულებიდან გამომდინარე, სემეკ-მა 1997 წლის 8 ოქტომბრის №4

დადგენილებით, შემოიღო ელექტროენერჯის ტარიფები სექტორის შიგნით წარმოებისათვის, გადაცემა-დისპეტჩერიზაციისათვის და განაწილებისათვის.

ტარიფი ინდივიდუალურად დაუწესდა საქართველოს თითქმის ყველა ელექტროსადგურს. ამ დადგენილებით, ტარიფი 1 კვტსთ-ზე ჰესებისათვის ცვალებადობდა 0.9-დან 2.0 თეთრამდე და საშუალოდ შეადგენდა 0.98 თეთრს; ხოლო თესებისათვის - 4.3-დან 6 თეთრამდე. ყველა ტიპის ელექტროსადგურებისათვის ტარიფი საშუალოდ შეადგენდა 1.80-1.85 თეთრს თბილისრესში ელექტროენერჯის გამომუშავების მოცულობის შესაბამისად.

“საქენერჯოს” მიერ გამანაწილებელ ელექტროკომპანიებზე გაცემული 1 კვტსთ ელექტროენერჯისათვის ტარიფი დაწესდა: მაღალ ძაბვაზე (35 კვ; 110 კვ) - 3.1 თეთრი; საშუალო ძაბვაზე (6 კვ; 10 კვ) - 3.3 თეთრი; ხოლო საშუალოდ “საქენერჯოსათვის” (გარდა თბილისისა და დუშეთისა) ტარიფი შეადგენდა 1.2 თეთრს და “თელასისა” და დუშეთის ენერჯოკომპანიებისათვის - 1.4 თეთრს კვტსთ.

შემოთქმულის მიხედვით, ქვეყანაში ელექტროენერჯის ერთიანი ტარიფის (4.5 თეთრი/კვტსთ) 41.1% მოდიოდა მწარმოებლებზე, 30.0% -გადაცემა-დისპეტჩერიზაციაზე და 28.9% - განაწილებაზე; უნდა ითქვას, რომ სატარიფო დაყოფის ასეთი სტრუქტურა დაახლოებით შეესაბამება მსოფლიოს განვითარებულ ქვეყნებში არსებულ პრაქტიკას.

იმ ეტაპზე ელექტროენერჯეტიკის სექტორში მოქმედი სხვადასხვა საფეხურის საბითუმო ტარიფის განსაზღვრისათვის მიღებული იყო უმცირესი ზღვრული დანახარჯების პრინციპი.

ტარიფების განსაზღვრას სემეკ-მა ძირითად კრიტერიუმად დაუდო ძაბვის სიდიდე, ანუ მომსახურების დონე. როგორც უკვე ითქვა, იგი მაღალ ძაბვაზე განისაზღვრა 3.1 თეთრი/კვტ.სთ და საშუალო ძაბვაზე - 3.3 თეთრი/კვტ.სთ ოდენობით. წინათ ასეთ მომხმარებლებს დახარჯული ელექტროენერჯის საფასური საბოლოო გასაყიდი ტარიფით (4.5 თეთრი/კვტ.სთ) უნდა აენაზღაურებინათ.

1997 წლის 8 თქტომბრის №4 დადგენილებით სემეკ-მა ელექტროენერჯის ტარიფის კორექტირება გაუკეთა ისეთ პირდაპირ, მსხვილ მომხმარებლებს, როგორცაა: ზესტაფონის ფეროშენადნობთა, რუსთავის ქიმიური, მეტალურგიული და ცემენტის ქარხნები; მადნეულის სამთო-გამამდიდრებელი კომბინატი, მეტროპოლიტენი, კასპის ცემენტის და ქუთაისის საავტომობილო ქარხნები, საქართველოს რკინიგზა, წყალთა მეურნეობის თბიექტები და სხვა. ამგვარი, მოხმარებული ელექტროენერჯის საფასური მათ მთლიანობაში შეუმცირდათ დაახლოებით 20 მლნ. ლარის ოდენობით წლიურად. ეს ისე მოხდა, რომ არ დაზარალებულა არც ერთი ლიცენზიატი. მათ ენერჯის საფასური მიიღეს გაწეული მომსახურების შესაბამისად.

ფფიქრობთ, ასეთმა გადაწყვეტილებამ მნიშვნელოვანი სტიმული მისცა ქვეყანაში მეწარმეობის განვითარებას. მიუხედავად ამისა, უნდა ითქვას რომ უმცირესი ზღვრული დანახარჯების პრინციპით აგებული ტარიფი ნაკლებად შეესაბამება ტარიფების დადგენის საერთაშორისო სტანდარტებს.

საბაზრო ეკონომიკის პირობებში აუცილებელია, რომ ელექტროენერჯის ტარიფები დადგინდეს მწარმოებელთა და მომხმარებელთა კომერციულ და კონკურენტულ ურთიერთობათა მეშვეობით. ამ მიზნის მისაღწევად საჭიროა ტარიფს მიეცეს თავისუფალი ცვალებადობის ისეთი საშუალება, რომელიც შეესაბამება ელექტროენერჯის მიწოდებისა და მოხმარების ინტერესებს. ამის შედეგად, ჯერ ერთი, უმჯობესდება გადაწყვეტილებების

მიღება როგორც მოხმარების, ისე ინვესტირების სფეროში, და მეორეც, თავისუფალი ფასის პირობებში ელექტროენერჯის ტარიფი დარეგულირდება ენერჯის სხვა ალტერნატიულ წყაროებთან მიმართებაში. გარდა ამისა, ელექტროენერჯის მოხმარების ღირებულება და მისი დამატებითი წარმოების მომგებიანობა კარგად აისახება წელიწადის სხვადასხვა პერიოდებში, სეზონურ ქრილში. ეს არის რთული საბაზრო მოდელი, რომელიც საჭიროებს სხვადასხვა საბაზრო კონცეფციისა და დაწესებულების არსებობას, სტაბილურ ფინანსურ სისტემას და ოპერაციებს, მოწინავე ტექნოლოგიებს და კომუნიკაციების მაღალ დონეს.

საერთაშორისო მოთხოვნების შესაბამისად ელექტროენერჯის ტარიფების დადგენის ახალი წესისა და მეთოდოლოგიის შემუშავება, თავისი ფუნქციიდან გამომდინარე, სემეკ-ს დაევალა საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 17 მარტის №81 განკარგულებით “სტრუქტურული გარდაქმნის გაფართოებული მექანიზმის (ESAF) 1998 წლის პროგრამისა და სტრუქტურული გარდაქმნის მეორე კრედიტის (SAC-II) განხორციელების უზრუნველყოფის ღონისძიებათა შესახებ”.

ამ დაგეგმვის შესაბამისად სემეკ-ის მიერ დამუშავდა ტარიფების გამოთვლის ახალი მეთოდოლოგია, რომლის საფუძველზე დადგინდა ელექტროენერჯის ახალი ტარიფები (ამის შესახებ დაწვრილებითაა საუბარი ქვემოთ). აღმოჩნდა, რომ იმ დროს მოქმედი სატარიფო განაკვეთები, მოხმარებული ელექტროენერჯის საფასურის მთლიანად ამოღების შემთხვევაშიც კი სრულად ვერ ფარავდნენ ელექტროენერჯის წარმოებაზე, გადაცემაზე, დისპეტჩინგზე და განაწილებაზე გასაწევ საექსპლუატაციო დანახარჯებს, რომ არაფერი ვთქვათ დარგის რეაბილიტაციისა და მისი შემდგომი განვითარებისათვის საჭირო ფინანსურ უზრუნველყოფაზე. ეს ერთერთი მიზეზია იმისა, რომ ამჟამად ელექტროენერჯეტიკის სექტორი მუშაობს არამდგრად, ავარიულ რეჟიმში, ადგილი აქვს ხშირ გამორთვებს, ენერგეტიკული სისტემის სრული დაშლის შემთხვევებს, რაც მკვეთრად უარყოფით გავლენას ახდენს ყველა კატეგორიის მომხმარებლის საიმედო ელექტრომომარაგებაზე. აღნიშნული მოვლენა და ძველი სატარიფო სისტემა მიუღებელია ადგილობრივი და უცხოელი ინვესტორებისათვის, რაც აფერხებს დარგში ასე საჭირო ინვესტიციების მოზიდვას.

ჩატარებულმა ანალიზმა გვიჩვენა, რომ მომხმარებლისათვის დაბალ ძაბვაზე მისაყიდი ტარიფის მინიმალური დონე მთელი ენერჯის სისტემის რეაბილიტაციის ჩაუთვლელად უნდა იყოს გაცილებით მეტი. სრულიად ნათელია, რომ ელექტროენერჯის ტარიფის ნახტომისებური გაზრდა დღევანდელი საქართველოს პირობებში დაუშვებელია, ამიტომ კომისიამ შეიმუშავა ტარიფის ეტაპობრივად გაზრდის მექანიზმი 2000 წლამდე პერიოდისათვის.

კომისიის დადგენილებით (№4, 1998 წლის 11 აგვისტო), რომელიც გაზეთ “საქართველოს რესპუბლიკაში” გამოქვეყნდა 1998 წლის 9 სექტემბერს, მომხმარებლის საცალო ტარიფი გაზდა 6 თეთრი/კვტსთ.

დასაწყისში 6 თეთრის შემოღება გათვალისწინებული იყო 1998 წლის ივნისიდან და უნდა დამთხვეოდა საბიუჯეტო სფეროში დასაქმებულ მუშაკთა და მოსახლეობის სოციალური დაცვის ღონისძიებების გატარებას. რადგანაც უკანასკნელის განხორციელებამ გადაიწია 1 სექტემბრისათვის, ამიტომაც მთავრობის ეკონომიკური ბლოკის ხელმძღვანელებთან კონსულტაციების შემდეგ ახალი ტარიფის შემოღების ვადად განისაზღვრა 1 ოქტომბერი. გარდა ამისა, როგორც ცნობილია, საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 11 აგვისტოს №469 ბრძანებულებით განხორციელდა ხელფასებისა და

პენსიების გაზრდა.

ტარიფის სტრუქტურა შემდეგნაირად ჩამოყალიბდა: ელექტროენერჯის წარმოება იმპორტული ენერჯის ჩათვლით - 2.5 თეთრი/კვტსთ (საცალო ტარიფის 41.7%), გადაცემა საშუალოდ - 1.4 თეთრი (23.3%), დისპეტჩერიზაცია - 0.3 თეთრი (5.0%) და განაწილება - 1.8 თეთრი /კვტსთ-ზე (30.0%).

ზოგადად დღეისათვის საქართველოში ახალი ტარიფის განსაზღვრის ამოსავალი პრინციპია ელექტროენერჯის მომწოდებლის მიერ გაწეული მომსახურების სრული ღირებულება, აგრეთვე გათვალისწინებულია შემდეგი კრიტერიუმები:

- ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა;
- რესპუბლიკის ფაქტიური და პროგნოზული ელექტრობალანსი;
- ელექტროენერჯის ექსპორტ-იმპორტი;
- ელექტროსადგურების ტიპი, სიმძლავრე, გამომუშავება და ა.შ.
- ელექტროენერჯეტიკულ საწარმოთა ძირითადი საწარმოო ფონდების ნარჩენი (რეალური) ღირებულება;
- ქვეყანაში მოქმედი საგადასახადო სისტემა.

3.2. სატარიფო მეთოდოლოგიის შემუშავება

როგორც ზემოთ აღინიშნა, საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 17 მარტის №81 განკარგულებით, საქართველოს ელექტროენერჯეტიკის მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიას დაევალა ელექტროენერჯის ახალი სატარიფო მეთოდოლოგიის შემუშავება.

ამ დავალების შესრულების მიზნით და “ელექტროენერჯეტიკის შესახებ” კანონის შესაბამისად, კომისიამ საქართველოს შესაბამის უწყებებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ხანგრძლივი კონსულტაციებისა და აზრთა ურთიერთგაზიარების შემდეგ შეიმუშავა მსოფლიოს განვითარებულ ქვეყნებში აპრობირებული ელექტროენერჯის ტარიფის განსაზღვრის წესების მსგავსი და საქართველოს პირობებისათვის მისაღები, საბაზრო ეკონომიკის პრინციპებზე აგებული მეთოდოლოგია.

აღნიშნული მეთოდოლოგიის პროექტი დაეგზავნა საქართველოს პრეზიდენტის კანცელარიას, პარლამენტს, ეკონომიკის, ფინანსთა და სატობ-ენერჯეტიკის სამინისტროებს, აგრეთვე დარგობრივ ინსტიტუტებს და მსხვილ ელექტროენერჯეტიკულ საწარმოებს. მიღებული შენიშვნების გათვალისწინების შემდეგ მეთოდოლოგია დამტკიცდა, გაიარა რეგისტრაცია იუსტიციის სამინისტროში და სამოქმედოდ იქნა შემოღებული 1998 წლის ივლისიდან.

ახალი სატარიფო მეთოდოლოგია შეესაბამება “ელექტროენერჯეტიკის შესახებ” საქართველოს კანონის მოთხოვნებს და ითვალისწინებს საქართველოს ელექტროენერჯეტიკის სექტორის დღევანდელ ტექნიკურ, ეკონომიკურ და ფინანსურ მდგომარეობას. “მეთოდოლოგია” ეფუძნება ელექტროენერჯის მომწოდებლის მიერ გაწეულ მომსახურების სრულ ღირებულებას და შეიძლება გამოყენებულ იქნას ტარიფის დასადგენად ელექტროენერჯის წარმოების, გადაცემა-დისპეტჩერიზაციისა და განაწილების საფეხურებზე.

ახალი მეთოდოლოგიის მიხედვით განსაზღვრული ელექტროენერჯის ყველა

საფენურის ტარიფი:

- ითვალისწინებს ელექტროენერგეტიკულ საწარმოებში 1998 წელს გადაფასებული ძირითადი ფონდების მიხედვით განსაზღვრულ ამორტიზაციას;

- შესაძლებლობას აძლევს საწარმოებს დაფარონ მათ მიერ გაწეული ხარჯები, რომელიც მოიცავს საბაზრო ფასებში შექნილი საწვავის ღირებულებას, საქსპლუატაციო დანახარჯებს, მიმდინარე და კაპიტალური რემონტების დანახარჯებს, საბრუნავი კაპიტალის სახით აღებული სესხების ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადასახადებს; ითვალისწინებს კაპიტალდაბანდებად ამონაგების მიზანშეწონილ დონეს, რომელიც საკმარისი უნდა იყოს დარგის რეაბილიტაციისა და განვითარების მიზნით ინვესტიციების მოსაზიდად. ამასთან ამონაგების ზომა უნდა შეესაბამებოდეს ინვესტირებასთან დაკავშირებულ რისკის ფაქტორს;

- ხელს უწყობს დარგის ფინანსური შედეგების ზრდას ექსპლუატაციისა და მართვის ეფექტიანობის ამაღლების და მომსახურებაზე დანახარჯების შემცირების გზით;

- ხელს უწყობს ეკონომიკური ეფექტიანობის ზრდას ელექტროენერგეტიკაში მოკლე და გრძელვადიანი ზღვრული ფასების დადგენით და ფასთა დინამიკის პროგნოზირებით, ელექტროენერგეტიკის წარმოების შესაძლო საჭარბისა და უკმარისობის გათვალისწინებით;

- შესაძლებლობას აძლევს საწარმოებს დაფარონ ეკონომიკურად გამართლებული დანახარჯები;

- ითვალისწინებს სახელმწიფო პოლიტიკას სატარიფო შეღავათების სფეროში იმის გათვალისწინებით, რომ დაუშვებელია მომხმარებელთა რომელიმე კატეგორიის სატარიფო შეღავათების სუბსიდირება ენერგეტიკის ან მომხმარებელთა სხვა კატეგორიის ხარჯზე.

საქართველოში ელექტროენერგეტიკის ახალი ტარიფის შემოღებამდე კომისიამ ქვეყნის ელექტროენერგეტიკული სექტორის თითქმის ყველა საწარმოდან შეაგროვა და გადაამუშავა ტარიფის გაანგარიშებისათვის საჭირო დიდალური ინფორმაცია.

3.3. ლიცენზირება

ელექტროენერგეტიკულ საწარმოთა ლიცენზირების პროცესის ნორმალურად წარმართვისათვის კომისიამ გაატარა ყველა შესაძლო ღონისძიება; კერძოდ, შეიმუშავა და იუსტიციის სამინისტროში რეგისტრაციაში გაატარა დადგენილება “შუალედური ლიცენზიის გაცემის წესისა და პირობების დამტკიცების შესახებ” (1997 წლის 5 ნოემბერი, №2). მომავალი ლიცენზიატებისათვის ჩატარდა ორი თათბირ-სემინარი, სადაც მათ განემარტათ “ელექტროენერგეტიკის შესახებ” კანონის მოთხოვნები, ლიცენზიის გაცემის წესები და პირობები, ყველა მათგანს გადაეცა სემეკის მიერ შემუშავებული დოკუმენტაცია შუალედური ლიცენზიის მისაღებად.

1999 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, სემეკ-ის მიერ გაცემულია წარმოების 36, გადაცემის 2 დისპეტჩერიზაციის 1 და განაწილების 63 შუალედური ლიცენზია. სულ – 102. ამ მიმართულებით კომისია აგრძელებს ინტენსიურ მუშაობას, კომისიის მხრიდან ყველა პირობაა შექმნილი ელექტროენერგეტიკის სექტორში ლიცენზირების პროცესის დროულად წარმართვისათვის, მაგრამ აქვე უნდა აღინიშნოს ის ფაქტი, რომ ელექტროენერგეტიკული საწარმოების გარკვეული ნაწილი დღემდე ლიცენზიის გარეშე აგრძელებს მუშაობას და არღვევს “ელექტროენერგეტიკის შესახებ” და სხვა კანონების მოთხოვნებს.

ლიცენზირების პროცესის დაჩქარების მიზნით, კომისიამ მიმართა სათბობ-

ენერგეტიკის სამინისტროს, ქალაქ თბილისის მერიას, პრეზიდენტის სახელმწიფო რწმუნებულებს მხარეებში, მათდამი დაქვემდებარებული ელექტროენერგეტიკული საწარმოების მიერ შუალედური ლიცენზიების მიღების უზრუნველსაყოფად, მაგრამ ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების მხრიდან იგრძნობოდა აღნიშნული საკითხისადმი გულგრილი დამოკიდებულება.

დღეისათვის ულიცენზიოდ საქმიანობისათვის მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის დაკისრების უფლება აქვთ საგადასახადო და მაკონტროლებელ ორგანოებს. კომისიის მიერ საგადასახადო ორგანოებისათვის გადაცემულია იმ საწარმოთა ნუსხა, რომლებიც ლიცენზიის გარეშე აგრძელებენ მუშაობას, მაგრამ სამწუხაროდ, შედეგი არც ამ ღონისძიებამ გამოიღო.

შუალედური ლიცენზია არ მიუღია რამდენიმე მცირე ჰესს, კერძოდ, იგოეთი ჰესს, მისაქციელი ჰესს, ღორეშაჰესს და სხვა, აგრეთვე ფოთის, სამტრედიის, ხონის, მარტვილის, აბაშის და სხვა განმანაწილებელ ენერგოკომპანიებს.

საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 17 მარტის №81 განკარგულებით დამტკიცებული სტრუქტურული გარდაქმნის გაფართოებული მექანიზმის (ESAF) 1998 წლის პროგრამისა და სტრუქტურული გარდაქმნის მეორე კრედიტის (SAC-II) განხორციელების ღონისძიებათა გეგმა-გრაფიკით, კომისიას დაგალებული ჰქონდა ელექტროენერგეტიკული სექტორის საწარმოთა დროებითი ლიცენზიების მუდმივი ლიცენზიებით შეცვლა. აღნიშნული დაგალების შესრულების მიზნით კომისიამ შეიმუშავა ნორმატიული აქტის პროექტი “ლიცენზირების წესები და პირობები ელექტროენერგეტიკის სექტორში”, რომელიც დაუროგდათ დაინტერესებულ უწყებებს და ორგანიზაციებს განსახილველად.

“თელასის” პრივატიზებასთან დაკავშირებით ამ სააქციო საზოგადოებას მიეცა მუდმივი ლიცენზიები ელექტროენერგის განაწილებისათვის და გადაცემისათვის.

3.4. ელექტროენერგის საბითუმო ბაზრის ჩამოყალიბების ძირითადი პრინციპების დადგენა

ელექტროენერგეტიკაში ფასდადგენის პროცესი მომავალში მჭიდროდ უკავშირდება საქართველოში საბითუმო ელექტრობაზრის ჩამოყალიბებას. საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 2 ივლისის №421 ბრძანებულებით “საქართველოს ელექტროენერგის საბითუმო ბაზრის (სებ) ჩამოყალიბების ძირითადი პრინციპების შესახებ”, ასეთი ბაზარი ფუნქციონირებას დაიწყებს 1999 წლიდან. ამ დოკუმენტის დანიშნულებაა მოამზადოს ქვეყანაში ელექტროენერგის საბითუმო ბაზრის ჩამოყალიბების საფუძვლები და დასახოს სტრატეგია დარგში საბაზრო წესების დანერგვისათვის.

საბითუმო ფასწარმოქმნა ელექტროენერგის ბაზრის გამყიდველებისათვის ეფუძნება მომსახურების რეგულირებადი ღირებულების პრინციპს. მთავარი მიზანია ჩამოყალიბოს კონკურენტული და ეკონომიკურად ეფექტიანი ელექტროენერგის საბითუმო ბაზარი, შენარჩუნებული იქნას ენერგოსისტემის ერთიანი მდგრადი სტრუქტურა, შესაბამისობაში იქნას მოყვანილი პირდაპირი ურთიერთობანი საბითუმო ბაზრის წევრებს შორის, ხელი შეუწყოს ელექტროენერგეტიკის სექტორში ინვესტიციების მოზიდვას და სექტორის ლიცენზიატებს შორის საიმედო ურთიერთობების ჩამოყალიბებას.

სათბობ-ენერგეტიკის სამინისტრომ და სემეკ-მა საკონსულტაციო ფირმა “ჰაგლერ

ბაი"-სთან ერთად 1998 წლის ზაფხულში შეიმუშავა "საქართველოს ელექტროენერჯის საბითუმო ბაზრის (სებ) ჩამოყალიბების ძირითადი პრინციპები" და ამ პრინციპების განხორციელების გეგმა-გრაფიკი. ორივე დოკუმენტი დამტკიცებული იქნა საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 20 ივლისის №421 ბრძანებულებით.

კომისიის ხელშეწყობითა და უშუალო მონაწილეობით შეიქმნა ელექტროენერჯის საბითუმო ბაზრის დროებითი აღმასრულებელი საბჭო და საბაზრო წესების შემუშავების კომიტეტი; ფიქსირებული ვადით დაინიშნა საბითუმო ბაზრის მენეჯერი, გაფორმდა კონტრაქტები საბითუმო ბაზრის მენეჯერსა და ანგარიშსწორების მენეჯერს შორის.

გარდა ამისა, მომზადდა საბაზრო წესებისა და ტექნიკური სტანდარტების დეტალური პროექტები, რომლებსაც დაამტკიცებს სემეკ-ი "ელექტროენერჯეტიკის შესახებ" კანონში ელექტრობაზართან დაკავშირებული სათანადო ცვლილებების შეტანის შემდეგ.

3.5. პრივატიზაცია

ელექტროენერჯეტიკის სექტორში პრივატიზაცია დაიწყო ჯერ კიდევ 1994 წელს. პირველ ეტაპზე კერძო საკუთრებაში გადავიდა 21 მცირე ჰიდროელექტროსადგური, მ.შ. ყველაზე მძლავრია ჩითანგვიჰესი დადგმული სიმძლავრით 21 მგვტ, საშუალო წლიური გამომუშავებით 104 მლნ კვტსთ.

1998 წელს დაიწყო ფართომასშტაბიანი პრივატიზაციის პროცესი. საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 5 ივლისის №403 ბრძანებულებით დამტკიცდა საქართველოს ენერჯოსისტემის კომპანიების პრივატიზაციის სტრატეგია. საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 15 თქტომბრის №735 განკარგულებით ქვეყნის მნიშვნელოვანი ობიექტების პრივატიზების მუდმივმოქმედი საკონკურსო კომისიის შემადგენლობაში, ელექტროენერჯეტიკის სფეროს საკითხების განხილვისას, კომისიის წევრის სტატუსით შეყვანილი იქნა სემეკ-ის თავმჯდომარე.

1998 წლის თქტომბერში საქართველოს ქონების მართვის სამინისტრომ, ენერჯეტიკის პრივატიზაციის საკითხებში საქართველოს მთავრობის მრჩეველის საინვესტიციო კომპანიის "მერილ ლინჩის" მონაწილეობით ჩაატარა "თელასი"-ს პრივატიზაციის საერთაშორისო ტენდერი, რომელშიც გამარჯვებულად გამოვლინდა აშშ-ს კომპანია AES, რომელთან ორთვიანი მოლაპარაკებების შემდეგ 1998 წლის 22 დეკემბერს გაფორმდა "თელასი"-ს აქციათა 75%-ის ყიდვა-გაყიდვის ხელშეკრულება. ამ პროცესში აქტიურად მონაწილეობდა სემეკ-ი.

ხელშეკრულების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხი იყო ელექტროენერჯის განაწილების ტარიფის 4 წლის განმავლობაში ეტაპობრივი ზრდის და გრძელვადიანი პერიოდით (10 წლით) მისი დამტკიცება. სემეკ-მა საფუძვლიანად განიხილა წარმოდგენილი გაანგარიშებები, და საინვესტიციო პროგრამაზე დაყრდნობით თანხმობა მისცა AES-ს გრძელვადიანი ტარიფის დამტკიცების შესახებ.

საერთოდ, საანგარიშო წლის განმავლობაში სემეკ-ი აქტიურად იყო ჩართული პრივატიზაციის პროცესში. კერძოდ, საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 5 ივლისის №403 ბრძანებულების „საქართველოს ენერჯოსისტემის კომპანიების პრივატიზების სტრატეგიის შესახებ“, აგრეთვე ამ თემაზე სხვა ოფიციალური დოკუმენტების შესრულებისათვის, სემეკ-ი აგრძელებდა კონსულტაციებს დაინტერესებულ სამინისტროებთან და ორგანიზაციებთან. კონსულტაციების მიზანს წარმოადგენა ერთის

მხრივ, თელასის პრივატიზაციით მიღებული გამოცდილების შედეგად განსახელმწიფეობრიობას (აქციათა საკონტროლო პაკეტის გაყიდვა, იჯარაზე ან მართვის უფლებით გაცემა) დაქვემდებარებული ყველა ობიექტისათვის ცალ-ცალკე ეკონომიკური კრიტერიუმების შემუშავება, ხოლო მეორე მხრივ, ამ ობიექტების მდგომარეობისა და მათი სახელმწიფო ენერგეტიკული უსაფრთხოების თვალსაზრისით მნიშვნელობის დადგენა.

სემეკს მიაჩნია, რომ:

1 წინასწარ უნდა გადაწყდეს შიგა დებიტორული და კრედიტორული ვალების რესტრუქტურის საკითხი. აგრეთვე უნდა მოხდეს დონორი ქვეყნების მიერ მიზნობრივი კრედიტების გადატანა საქენერგოდან საწარმოების აქტივებში.

2. პირველ რიგში პრივატიზაციას (უკიდურეს შემთხვევაში მართვის უფლებით გაცემას) უნდა დაექვემდებაროს გამანაწილებელი ქსელი.

სემეკ-ი ეთანხმება იმ აზრს, რომ წინასწარ საჭიროა გამანაწილებელი კომპანიების გაერთიანება ორ პაკეტად (აღმოსავლეთი და დასავლეთი საქართველო) ან ადმინისტრაციული მხარეების მიხედვით, რადგან ამჟამად არსებული 70-მდე ენერგოკომპანია ვერ ასრულებს მასზე ლიცენზიის პირობებით დაკისრებულ ფუნქციებს, ამავე დროს ასეთი დანაწევრებული საწარმოების შექმნა არ იქნება მიმზიდველი სტრატეგიული ინვესტორისათვის.

2 ელექტროსადგურების განსახელმწიფოება უფრო ღრმა შესწავლას მოითხოვს, კერძოდ:

ა. ელექტროენერჯის წარმოების მომავალი ინვესტორი დარწმუნებული უნდა იყოს, რომ ის სრულად მიიღებს წარმოებული ელექტროენერჯის საფასურს. ეს შიგა ბაზარზე შესაძლებელი გახდება მხოლოდ გამანაწილებელი კომპანიების კერძო მფლობელობაში გადასვლის შემდეგ. სხვა შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ მწარმოებელი საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, მთელ ენერჯის გაყიდვის საზღვარგარეთ, რაც დამკვიდრებული განურჩევლობის ფონზე კიდევ უფრო გაამწვავებს დღევანდელ ყიდვისუნარიანი მომხმარებლის ისედაც დეფიციტურ მდგომარეობას.

ბ. დასაზუსტებელია მომავალი ინვესტორის შერჩევის კრიტერიუმები, კერძოდ: ერთის მხრივ მიმზიდველია აზრი, რომ მოხდეს ელექტროსადგურების დაჯგუფება და მათი ერთ პაკეტად გაყიდვა მსხვილ ინვესტორზე, მეორეს მხრივ, აღნიშნული მეთოდით გაყიდვისას მივიღებთ მსხვილ მონოპოლიას, რაც ეწინააღმდეგება სახელმწიფოს ანტიმონოპოლიურ კურსს.

განსახილველია აზრი, რომ წარმოების სფეროში დაკმაყოფილდეთ საშუალო სიძლიერის ინვესტორის მოწვევით, რომელიც შეისყიდის საშუალო სიმძლავრეებს.

გ. ანტიმონოპოლიური მოსაზრებიდან გამომდინარე და „ელექტროენერჯეტიკის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად უნდა დადგინდეს გარკვეული კვოტა, თუ რა რაოდენობის გენერაციის აქციები შეიძლება შეიძინოს გამანაწილებელმა კომპანიამ და პირიქით – გენერაციის კომპანიამ განაწილების აქციები.

დ. ყურადღება უნდა მიექცეს სახელმწიფო ენერგეტიკულ უსაფრთხოებას, ამ მიმართულებით შესასწავლია წყალსაცავიანი ჰესების (ენგური, ჟინვალის, ხრამი ი) განსახელმწიფოების მიზანშეწონილობა. მით უმეტეს, რომ წყალსაცავებს აქვთ კომპლექსური დანიშნულება.

ე. ბოლო დროს დონორი ქვეყნების მიერ გამოყოფილი ხელსაყრელი კრედიტებით ხორციელდება ელექტროსადგურების რეაბილიტაციის პროექტები. ასეთებია თბილსრესი, ვარციხის ჰესების კასკადი, ენგურჰესი, ჟინვალჰესი, ლაჯანურჰესი და ხრამჰესი ირ. აგრეთვე არის წინადადებები სხვა ელექტროსადგურების აღდგენის შესახებ. უნდა შევისწავლოთ ხსენებული საწარმოების პრივატიზაციის სახელმწიფოსთვის

ხელსაყრელობის საკითხი: გაიყიდოს ეხლავე, თუ მათი აღდგენის შემდეგ.

ზემოთქმულის საფუძველზე ელექტროსადგურების განსახელმწიფოებრიობის სტრატეგია მოითხოვს დამატებით შესწავლას.

1 უნდა შეიქმნას სახელმწიფოს მფლობელობაში არსებული ელექტროსადგურების ტექნიკურ-ეკონომიკური მდგომარეობის ამსახველი დოკუმენტაცია, რაც სათბობ-ენერგეტიკის სამინისტროსა და მის დაქვემდებარებაში მყოფი მოთავე ორგანიზაციის სკ „საქენერგოგენერაციის“ პრეროგატივას შეადგენს. (სემეკ-ისთვის ცნობილია, რომ ეს პროცესი მიმდინარეობს, მაგრამ არ არის დასრულებული).

2 თელასის აქციათა 75%-ის გაყიდვის ხელშეკრულების გაფორმების პროცესში აღმოჩნდა, რომ სატენდერო პირობები შედგენილი იყო ხარვეზებით, რითაც ინვესტორს მიეცა საშუალება, რომ წამოეყენებინა საქართველოს კანონმდებლობისგან განსხვავებული მოთხოვნები. ამ შემთხვევის გამო ხელშეკრულების მისაღებ კონდიციამდე მიყვანისათვის დაიხარჯა დიდი დრო, სახსრები და ენერგია (ძირითადად ქონების მართვის სამინისტროსი).

ვფიქრობთ, რომ საფუძველს არ არის მოკლებული აზრი იმის შესახებ, რომ საინვესტიციო ბანკს „მერილ ლინჩს“ არ უნდა ჰქონდეს მინიჭებული ელექტროენერგეტიკული სექტორის პრივატიზაციაში სახელმწიფო მრჩეველის ექსკლუზიური უფლებები.

მიზანშეწონილად მიგვაჩნია, რომ გაფართოვდეს სატენდერო კომისიის პირობების შემმუშავებელი მუშა ჯგუფი ქართველი პროფესიონალი ენერგეტიკოსებისა და დარგობრივი მეცნიერების მოწვევით.

3.6. სხვა ფუნქციითა განხორციელება

კომისიის ერთ-ერთ ძირითად ფუნქციას წარმოადგენს ელექტროენერგეტიკის ლიცენზიატებს შორის, აგრეთვე მათსა და მომხმარებლებს შორის წარმოქმნილი სადავო საკითხების გადაწყვეტა თავისი კომპეტენციის ფარგლებში.

აღნიშნული ფუნქციის კომისიაზე დაკისრებას დიდი მნიშვნელობა აქვს დარგის სპეციფიკიდან გამომდინარე. ელექტროენერგეტიკაში ხშირად წარმოიშობა დაფა ისეთ საკითხებზე, რომელებიც სპეციალურ ცოდნასა და გამოცდილებას, აგრეთვე საკითხის

ობერატიულად გადაწყვეტას მოითხოვს.

კომისიას არაერთმა იურიდიულმა პირმა მომართა სადავო საკითხის გადასაწყვეტად, კერძოდ:

1. ლანჩხუთის რაიონის სასამართლოდან კომისიაში დაგის წინასწარი

გადაწყვეტის მიზნით შემოვიდა განცხადება ლანჩხუთის რაიონის გამანაწილებელი ენერგოკომპანია – სს „ენერგია“-სა და მის მომხმარებელს სს „მეგობრობა“-ს შორის წარმოშობილი სადავო საკითხის გადასაწყვეტად.

მომხმარებელი – საკონსერვო ქარხანა მოითხოვდა 24 საათიან უწყვეტი გრაფიკით ელენერგის მიწოდებას; ყოველ შეწყვეტაზე ფულად ჯარიმებს. ენერგოკომპანიას ამჟამად არ გააჩნია არც უფლება და არც საშუალება, რომ დასდოს მომხმარებელთან ასეთი კაბალური ხელშეკრულება, რადგანაც ერთის მხრივ ენერგის მიწოდებაზე დამოკიდებულია საქენერგოზე, ხოლო მეორე მხრივ სს „მეგობრობა“-ს კვება არ

არის განმხილველი. ამიტომ კომისიამ გამოიტანა გადაწყვეტილება ენერგოკომპანიის სასარგებლოდ, რაც საკმარისი აღმოჩნდა სასამართლოსათვის.

მომავლისათვის გადახედულ მომხმარებელს უნდა შეექმნას ენერგომომხმარებლის სასურველი პირობები.

2. საირიგაციო სისტემებზე განთავსებული ჰესებისათვის წყლის მიწოდების ხარჯების ანაზღაურების შესახებ სადავო საკითხის გადასაწყვეტად კომისიას მიმართეს მელიორაციისა და წყალთა მეურნეობის დეპარტამენტის და სიონ-სამგორის და სხვა ამგვარ სისტემებზე განთავსებული ჰესების ხელმძღვანელებმა.

კომისიამ განიხილა და თავისი კომპეტენციის ფარგლებში მიიღო შესაბამისი გადაწყვეტილებები აღნიშნული საკითხების დასარეგულირებლად.

2 კომისიამ განიხილა შპს "საცხენისი"–სა და შპს "სიონჰეს"–ს შორის წარმოშობილი სადავო საკითხი შპს "საცხენი"–ის მიერ შპს "სიონჰესი"–ს მომხმარებლებისათვის ელექტროენერჯის გამოთვლის თაობაზე, აგრეთვე შპს "სიონჰესი"–ს მიერ შპს "საცხენისიჰესი"–სათვის მათ საერთო სარგებლობაში არსებულ ელექტრომომწოდებლობების ექსპლუატაციის ხარჯების გადახდის შესახებ.

3 ელექტროენერჯის რეალიზაციასთან დაკავშირებული სადავო საკითხის გადასაწყვეტად კომისიას მიმართეს სახაზინო საწარმო სახელმწიფო კომპანია "საქენერჯო"–მ და "საქენერჯოეგენრაცია"–მ. საანგარიშო წლის განმავლობაში კომისიაში მიმდინარეობდა მუშაობა აღნიშნული საკითხების ყოველმხრივი შესწავლისა და მათზე კანონით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების მისაღებად.

საანგარიშო წელს კომისიას რამდენჯერმე მოუხდა მონაწილეობის მიღება ელექტროენერჯით სარგებლობაში ქვეყანაში არსებული შეღავათების მოსაწესრიგებელი საკითხების განხილვაში.

კომისიის აზრით, ელექტროენერჯეტიკის დარგისათვის საგანგაშოა ის ფაქტი, რომ დღევანდლამდე არ არის გადაწყვეტილი ელექტროენერჯით სარგებლობაში არსებული შეღავათების ფინანსირების წყარო. როგორც არსებული მასალები გვიჩვენებს, დღეისათვის სსგადასწავა კატეგორიის მოსახლეობისათვის არსებობს 20-მდე სახის შეღავათი, რომელთა უმეტესი ნაწილის იძულებითი სუბსიდირება ენერჯეტიკას უხდება; აგრეთვე 1998 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტში არ იყო გათვალისწინებული აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონების ელექტროენერჯის საფასურის დაფარვა.

ელექტროენერჯეტიკის მარეგულირებელი ერთგული კომისიის აზრით, დასაზუსტებელია არამართო მოსახლეობის იმ კატეგორიის ჩამონათვალი, რომელთაც მიეცემათ შეღავათები ელექტროენერჯის საფასურის გადახდაში, არამედ ამ შეღავათების გავრცელების მასშტაბებიც. ჩვენს სინამდვილეში ასეთი შეღავათებით ელექტროენერჯის მოხმარების მოცულობის შეუზღუდავად სარგებლობს ყველა ოჯახი, მიუხედავად მისი სიდიდისა, თუ მის შემადგენლობაში შედის შეღავათის მქონე ერთი წევრი მაინც. ასეთი ოჯახებისათვის მიზანშეწონილი იქნებოდა ელექტროენერჯის მოხმარებაში გარკვეული ლიმიტების დაწესება. ლიმიტის ზევით კი აბონენტმა უნდა გადაიხადოს მოხმარებული ელექტროენერჯის სრული საფასური.

მიგვაჩნია, რომ შეღავათიანი ელექტროენერჯის ღირებულება უნდა დაფინანსდეს სახელმწიფო და ადგილობრივი ბიუჯეტებიდან, აგრეთვე იმ ორგანიზაციათა ხარჯზე, სადაც მუშაობს შეღავათის მქონე პირი.

კომისიის აღნიშნული წინადადება საანგარიშო წელს მიეწოდა საქართველოს სოციალური დაცვის შრომისა და დასაქმების სამინისტროს, რომელმაც იგი თავის მხრივ შეჯამებული სახით გაუგზავნა სახელმწიფო კანცელარიას. საბოლოო გადაწყვეტილება ამ საკითხზე 1998 წლის განმავლობაში მიღებული არ ყოფილა.

იD ლიცენზიების წესებისა და პირობების შესრულება

4.1 წარმოება

- თბილსრესის №1,2,5,6,7 ენერგობლიკების საექსპლუატაციო რესურსის ამოწურვა;
- ძვერულქესში ოთხივე აგრეგატის სიმძლავრის შეზღუდულობა ვიბრაციის გამო;
- ვარდნილქესი I-ის გამყვანის ჩამონგრევა;
- ჟინვალქესის გამყვანი გვირაბის გამტარუნარიანობის შემცირება გვირაბის დაზიანების გამო და სხვა.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ გასულ 1998 წელს გარდა ენგურქესისა, რომელიც 1997 წლის 6 მაისიდან 18 ივლისამდე გაჩერებული იყო გვირაბის სარემონტო სამუშაოების გამო, სხვა ჰესების მიერ წყალმცირების გამო ელექტროენერჯის წარმოება შემცირდა 692,6 მლნ.კვტს-ით.

ელექტროენერჯის წარმოების ლიცენზიატების მიერ ტარდება ლიცენზიის წესებითა და პირობებით გათვალისწინებული გარკვეული პროფილაქტიკური და საშემკეთებლო-აღდგენითი სამუშაოები; კერძოდ:

ენგურქესში №1 და №2 აგრეგატებზე ჩატარდა როგორც მისი ელექტრული, ასევე ჰიდროტექნიკური კვანძების შეკეთების სამუშაოები; ანალოგიურ სამუშაოებს საჭიროებს №3 ჰიდროაგრეგატი, შესაძენია მისი სტატორის გრაგნილები და დანადგარ-მოწყობილობები; რეკონსტრუქციას საჭიროებს №1 და №2 აგრეგატების სტატორის გრაგნილები, 220 და 500კვ გამანაწილებელი მოწყობილობების ელექტროდანადგარები და აპარატურა.

ანალოგიური მდგომარეობაა ელექტროენერჯის წარმოების სხვა ლიცენზიატებთანაც. ამასთან უნდა აღინიშნოს, რომ მათ მიერ შესრულებული ლიცენზიის წესებითა და პირობებით გათვალისწინებული სამუშაოები მოიცავს მხოლოდ ავარიების სალიკვიდაციო ღონისძიებებს, რომელთა შესრულების ხარისხი მინიმალურადაც ვერ აკმაყოფილებს ელექტროენერჯის სისტემის საექსპლუატაციო კოდექსით გათვალისწინებულ სტანდარტებსა და ნორმებს.

ზემოაღნიშნულის შედეგად, 1998 წელს ელექტროენერჯის ლიცენზიატების - თბილსრესისა და ენგურქესის მიზეზით, ადგილი ქონდა თითო სასისტემო ავარიას, რომლის შედეგადაც პარალიზებულ იქნა საქართველოს ენერგოსისტემის

ფუნქციონირება. ამავე დროს თბილსრესში ადგილი ჰქონდა ტექნოლოგიური რეჟიმის 38 ფუნქციონალურ დარღვევას. 10 და მეტი ფუნქციონალური დარღვევა

მოდის ელექტროენერჯის წარმოების ლიცენზიატების (ვარდნილქესის, თბილთეცის, ჟინვალქესის, რიონქესის და გუმათქესის) წილად. ელექტროენერჯის წარმოების ლიცენზიის წესებისა და პირობების

შეუსრულებლობის ერთ-ერთ ძირითად მიზეზს წარმოადგენს ლიცენზიატების მძიმე ფინანსური მდგომარეობა; მაგალითისათვის საკმარისია ის ფაქტი, რომ ენგურქესმა 1998 წელს თავისი საქმიანობის ფინანსური უზრუნველყოფისათვის მიიღო მის მიერ 1998 წელს წარმოებული ელექტროენერჯის საფასურის (27 მლნ ლარი) მხოლოდ 4% ანუ 950 ათასი ლარი.

მძიმე მდგომარეობაა ელექტროენერჯის წარმოების სხვა ლიცენზიატების ფინანსური უზრუნველყოფის საქმეში.

1998-99 წლების შემოდგომა-ზამთრის მაქსიმუმის მოსამზადებლად შეხვედრისათვის, როგორც ცნობილია, გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება მარეგულირებელ

ჰიდროელექტროსადგურებში წყლის მარაგის დაგროვებას. აქ იგულისხმება ენგურჰესი, ხრამჰესი I, ჟინვალჰესი, შაორჰესი და ძვერულაჰესი.

უნდა აღინიშნოს, რომ 1998-99 წლების ზამთრის მზადების გეგმის მიხედვით შევსებულ იქნა ენგურჰესის წყალსაცავი აგვისტოს დასაწყისისთვის, მაგრამ თბილსრესის მე-9 ენერგობლოკის მწყობრიდან გამოსვლამ და მისივე მე-4 და მე-10 ენერგობლოკების ამოქმედების ვადების გადაწევამ, რასაც დაემატა მე-3 და მე-8 ენერგობლოკების არასტაბილური მუშაობა, კატასტროფულად შეცვალა ენერგოსისტემის მუშაობის რეჟიმები; ფაქტიურად იგი უმართავი გახდა.

წყლის დონე ენგურჰესის, ხრამჰეს I-ის, ჟინვალჰესის, შაორჰესის და ძვერულაჰესის წყალსაცავებში იანვრის პირველ დეკადაში დაეცა შემოდგომაზამთრის დასასრულისათვის (მარტის ბოლო დღეები) დაწესებულ დონემდე.

არადამაკმაყოფილებლად უნდა ჩაითვალოს ელექტროენერჯის წარმოების ლიცენზიატის სკ „საქენერგოგენერაციის“ (რომელიც ფლობს ენგურჰესსა და ვარდნილჰესში ელექტროენერჯის წარმოების ლიცენზიას) და დისპეტჩერიზაციის ლიცენზიატის მიერ გაწეული მუშაობა ენგურჰესის წყალსაცავში წყლის დონის დამუშავების გრაფიკების დარღვევების გამო, რომელმაც სერიოზული საშიშროების წინაშე დააყენა ენგურჰესის ჰიდროტექნიკური ნაგებობები.

ელექტროენერჯის წარმოების ლიცენზიატების 1998 წელს შემოტანილი სალიცენზიო გადასახდელი შეადგენს 53 951 ლარს, ანუ გადასახდელი თანხის 20,2%-ს.

ნიშანდობლივია, რომ ელექტროენერჯის წარმოების მხოლოდ 8 ლიცენზიატმა (მცირე ჰესებმა), ანუ საერთო რაოდენობის 21,1% მთლიანად დაფარა სალიცენზიო გადასახდელი, რამაც შეადგინა მხოლოდ 2 986 ლარი, ანუ ელექტროენერჯის მწარმოებელთა მთლიანი შესატანი თანხის 1,1%; რაც შეეხება ელექტროენერჯის წარმოების სხვა ლიცენზიატებს, მათ შორის სახელმწიფო კომპანია „საქენერგოგენერაციას“, სხვადასხვა გარემოებათა გამო მისთვის მინიჭებული ენგურჰესსა და ვარდნილჰესში ელექტროენერჯის წარმოების ლიცენზიის გადასახდელი მხოლოდ 22,9%-ით აქვს დაფარული, ხოლო სააქციო საზოგადოებათა ფორმით სახელმწიფო საკუთრებაში მყოფი სხვა ჰესების (თბილსრესი, თბილთეცი, ვარციხეჰესები, გუმათჰესი, ხრამჰესი I, ხრამჰესი II, ლაჯანურჰესი, რიონჰესი, ძვერულაჰესი, შაორჰესი) სალიცენზიო გადასახდელების დაფარვის მდგომარეობას, საშუალოდ 12%-ის ფარგლებშია (მაგალითისათვის, სააქციო საზოგადოება „თბილსრესისათვის“ 4,9%).

სალიცენზიო გადასახდელის დაფარვის ასეთი დაბალი დონე ძირითადად განპირობებულია ელექტროენერჯის დისპეტჩერიზაციის, სახელმწიფო კომპანია „საქენერგოს“ (რომელიც დღემდე ელექტროენერჯის ბითუმად შესყიდვასა და რეალიზაციას აწარმოებს) მხრიდან მისი წესდებით, ლიცენზიის წესებითა და პირობებით გათვალისწინებული მოთხოვნების შეუსრულებლობით, რამდენადაც ელექტროენერჯის ყველა მწარმოებელი წლის დასაწყისში ვალდებული იყო მის მიერ წარმოებული ელექტროენერჯია მთლიანად ბითუმად მიეყიდა სახელმწიფო კომპანია „საქენერგოსათვის“, რომელიც უკიდურესად არადამაკმაყოფილებლად ასრულებს ელექტროენერჯის საფასურის გადახდის მოვალეობას.

გაითვალისწინა რა ზემოაღნიშნული გარემოება, ელექტროენერჯის წარმოების ლიცენზიატების საბაზრო ურთიერთობებში ჩაბმის გზით მათი ფინანსური

მდგომარეობის ნაწილობრივი გაუმჯობესების მიზნით, საქართველოს ელექტროენერგეტიკის მარეგულირებელმა ეროვნულმა კომისიამ თავისი გადაწყვეტილებით ელექტროენერჯის მწარმოებლებს მათი საკუთრებისა და ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მიუხედავად, ნება დართო აწარმოონ მათ მიერ გამომუშავებული ელექტროენერჯის 15–20%-ის რეალიზაცია პირდაპირი ხელშეკრულებებით ენერგოკომპანიებსა და პირდაპირ მომხმარებლებზე, რამაც გარკვეული დადებითი შედეგები გამოიღო.

4.2 გადაცემა-დისპეტჩერიზაცია

საქართველოში ელექტროენერჯის გადაცემის საქმიანობას ემსახურება ელექტროენერჯის გადამცემი ოთხი საწარმო:

– აქციების 100%-ის სახელმწიფო მფლობელობაში მყოფი სააქციო საზოგადოების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მქონე ელექტროენერჯის გადამცემი საწარმო „საქრუსენერჯო“, რომელიც მომსახურებას უწევს 500კვ ე.გ.ხ. – 572 კმ; 330კვ ე.გ.ხ. – 21 კმ; 220კვ ე.გ.ხ. – 12 კმ.

– სახელმწიფო კომპანია „ელექტროგადაცემა“, რომელიც მომსახურებას უწევს: 35–110–220კვ ე.გ.ხ. – 5584 კმ; 35–110–220კვ ძალოვან ტრანსფორმატორებს ჯამური სიმძლავრით – 12 644 მვა.

– აქციების 75%-ის კერძო მფლობელობაში მყოფი სააქციო საზოგადოების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მქონე ელექტროენერჯის გადამცემგამანაწილებელი ენერგოკომპანია AES თელასი, რომელიც მომსახურებას უწევს 35–110 კვ ე.გ.ხ. – 415 კმ; 35–110კვ ძალოვან ტრანსფორმატორებს ჯამური სიმძლავრით – 1 572 მვა.

აქციების 100%-ის სახელმწიფო მფლობელობაში მყოფი სააქციო საზოგადოების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მქონე ელექტროენერჯის გადამცემ-გამანაწილებელი მუნიციპალური ენერგოკომპანია „დუშეთი“, რომელიც მომსახურებას უწევს: 35–110კვ ე.გ.ხ. – 220კმ; 35–110კვ ძალოვან ტრანსფორმატორებს ჯამური სიმძლავრით – 79 მვა.

ელექტროენერჯის გადამცემი საწარმოების მიერ 1998 წელს გადაცემული ელექტროენერჯია შეადგენს 8,1 მლრდ. კვტსთ-ს.

1999 წლის 1 იანვრისათვის ლიცენზირებულია ელექტროენერჯის გადამცემი 3 საწარმო ანუ მათი საერთო რაოდენობის 75%, ლიცენზირებულ საწარმოთა წილად მოდის გადაცემული ელექტროენერჯის 99,1%.

1998 წელს ელექტროენერჯის გადამცემი საწარმოების მიერ გაწეულ იქნა გარკვეული მუშაობა გადაცემის ლიცენზიის წესებითა და პირობებით გათვალისწინებულ საკითხებზე; ამასთან ადგილი ჰქონდა სკ „ელექტროგადაცემის“ მიზეზით 1 სასისტემო ავარიას, სს „საქრუსენერჯოს“ მიზეზით 5 სასისტემო ავარიას.

არადამაკმაყოფილებლად მიმდინარეობს ენერგოსისტემის მუშაობის მდგრადობის და იმედიანობის ამალღების 1998-99 წლების ძირითადი ღონისძიებების შესრულება.

საქართველოს ელექტროენერჯის სისტემის დისპეტჩერიზაციას აწარმოებს სახელმწიფო კომპანია „საქენერჯო“, რომელსაც 1998 წლის 22 ოქტომბრის №61

გადაწყვეტილებით მინიჭებული აქვს ამ საქმიანობის დისპეტჩერიზაციის ლიცენზია №4/01.

სკ „საქენერგო“ ლიცენზიის წესებისა და პირობების მოთხოვნების შესრულებას ახორციელებს დისპეტჩერიზაციის მთავარი სამმართველოს, თავისი სტრუქტურული ქვედანაყოფების თბილისის, ზესტაფონის, გურჯაანის, მესხეთის, რაჭის, სენაკის, შიდა ქართლის, თელავის, გურიის, ქვემო ქართლის, აჭარისა და ზუგდიდის სამმართველოების საშუალებით.

1998 წელს საქართველოს ენერგოსისტემის დისპეტჩერიზაცია ხორციელდებოდა წინასწარ დამუშავებული ენერგობალანსების მიხედვით, რომელიც შეთანხმებული იყო საქართველოში მოქმედ ელექტროენერჯის წარმოების, გადაცემისა და განაწილების ლიცენზიატებთან, აგრეთვე ელექტროენერჯის მსხვილ მომხმარებლებთან. წლის პირველ ნახევარში სისტემის მდგომარეობა შედარებით მართვადი იყო. მიმდინარეობდა 1998-99 წლების შემოდგომა-ზამთრის მაქსიმუმისათვის დაგეგმილი მოსამზადებელი სამუშაოები; შეივსო სისტემის მარეგულირებელი ჰესების წყალსაცავები.

1998 წლის მეორე ნახევარში თბილსრესში ხანძრის შედეგად, მე-9 ენერგობლოკის ავარიულმა გაჩერებამ, მე-4 და მე-10 ენერგობლოკების ამოქმედების ვადების გადაწევამ და მე-3 და მე-8 ენერგობლოკების არასტაბილურმა მუშაობამ ელექტროენერჯის წარმოებასა და მოხმარებას შორის მკვეთრი დისბალანსი გამოიწვია. ასეთ პირობებში ელექტროენერჯის დისპეტჩერიზაციის ლიცენზიატის - სკ „საქენერგოს“ მიერ გაწეული ლიცენზიის წესებითა და პირობებით გათვალისწინებული მარეგულირებელი საქმიანობა არასაკმარისი აღმოჩნდა. რის შედეგადაც მარეგულირებელ ჰიდროელექტროსადგურებში – ენგურჰესში, ხრამჰეს ო-ში, ჟინვალჰესში, შაორჰესსა და ძევრულაჰესში ნაადრევად დაიხარჯა ზამთრის პერიოდისათვის განკუთვნილი წყლის მარაგი. კერძოდ, 1999 წლის 1 აპრილისათვის გათვალისწინებულ წყლის ღონემდე მარეგულირებელი ჰესების წყალსაცავები დამუშავებული აღმოჩნდა 1999 წლის 10-12 იანვრისათვის.

ზემოაღნიშნულ გარემოებას დაემატა მეზობელი ქვეყნებიდან ელექტროენერჯის მოწოდებაში შექმნილი გართულებები, რაც ძირითადად გამოიწვია სკ „საქენერგოს“ მხრიდან მიმწოდებლებისათვის მოხმარებული ელექტროენერჯის ქრონიკულმა გადაუხდელობამ.

ენერგოსისტემა უმართავი გახდა; დაირღვა ელექტროენერჯის პარამეტრები, რეგულირების გრაფიკი, ელექტროენერჯის მიწოდების ფართომასშტაბიანმა შეზღუდვებმა ქვეყანას დიდი მატერიალური და მორალური ზარალი მიაყენა.

ენერგოსისტემის ობიექტების სასისტემო ავტომატიკის მოწყობილობებით აღჭურვის არსებული ღონე მინიმალურადაც არ შეესაბამება საქსპლუატაციო კოდექსით გათვალისწინებულ სტანდარტებსა და ნორმებს;

სწორედ ამის მიზეზია ის ფაქტი, რომ 1998 წელს მომხდარი 9 სასისტემო ავარიიდან 6 ავარია სისტემის სრული პარალიზებით დამთავრდა.

დისპეტჩერიზაციის ლიცენზიატი სკ „საქენერგო“ დამაკმაყოფილებლად ვერ ასრულებს მისთვის მინიჭებული ელექტროენერჯის დისპეტჩერიზაციის ლიცენზიის წესებისა და პირობების ძირითად მოთხოვნებს – მხოლოდ 12%-ის ფარგლებშია დაფარული სალიცენზიო გადასახდელი, რეგულარულად არ წარმოებს სემეკ-ში საფინანსო და ტექნიკურ-ეკონომიკური ანგარიშების წარმოდგენა და სხვა.

4.3 განაწილება

1998 წელს საქართველოში ელექტროენერჯის განაწილება განხორციელდა სხვადასხვა ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის 74-მა ელექტროენერჯის გამანაწილებელმა საწარმომ, რომლებმაც გაანაწილეს 4,268 მლრდ. კვტსთ ელექტროენერჯია, ანუ საქართველოში მოხმარებული ელექტროენერჯის დაახლოებით 51,1%.

1998 წელს განაწილებული ელექტროენერჯის 42% (2,1 მლრდ.კვტსთ) მოდის საკუთრების შერეული ფორმის მქონე სააქციო საზოგადოება „თელასის“ წილად (აქციების 75% კერძო მფლობელობაშია), 40% (2,0 მლრდ.კვტსთ) კი დანარჩენი 66 გამანაწილებელი მუნიციპალური ენერჯოკომპანიების წილად, რომელთა აქციების 100% სახელმწიფო საკუთრებაშია.

ენერჯის პასუხისმგებლობის	განაწილებაში საზოგადოების	მონაწილეობა ორგანიზაციული- სამართლებრივი	მიიღეს	შეზღუდული ფორმის
-----------------------------	------------------------------	--	--------	---------------------

სახელმწიფო (2) და კერძო საკუთრების (5) საწარმოებმა. მათი წილი

ელექტროენერჯის განაწილების სექტორში დასაქმებული საწარმოების 9,5%-ს, ხოლო მათ მიერ განაწილებული ელექტროენერჯის მხოლოდ 3%-ის ფარგლებშია.

1999 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით ლიცენზირებულია 57 გამანაწილებელი საწარმო, ანუ მათი საერთო რაოდენობის 77%. ლიცენზირებული საწარმოების მიერ 1998 წელს განაწილებულ იქნა ჯამური გასანაწილებელი ელექტროენერჯის 90,2%; ულიცენზიო საქმიანობას ეწევა 17 გამანაწილებელი საწარმო ანუ საერთო რაოდენობის 23,0%, რომელთა წილად მოდის ჯამური გასანაწილებელი ელექტროენერჯის 9,8% (სია თან ერთვის).

1998 წელს განხორციელდა ქვეყნის ერთ-ერთი მსხვილი ენერჯოკომპანიის – თელასის პრივატიზება, რომელმაც 1998 წელს გაანაწილა 2,1 მლრდ. კვტსთ, ანუ ქვეყანაში დახარჯული ელექტროენერჯის 26%, ხოლო გასანაწილებელი ელექტროენერჯის 49,8%.

ელექტროენერჯის განაწილების ლიცენზიატები გაცნობილი არიან ლიცენზიის წესებსა და პირობებს, რომლებიც ჩამოყალიბებულია მათზე გაცემული ლიცენზიების დანართებში. მათში გათვალისწინებულია ლიცენზიის წესებისა და პირობების მოთხოვნები სალიცენზიო საქმიანობის შესახებ საქსპლუატაციო კოდექსის მოთხოვნების ფარგლებში. აღნიშნული საკითხები შეთანხმებულია ლიცენზიატებთან.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ელექტროენერჯის განაწილების ლიცენზიატების მიერ ტარდება გარკვეული მუშაობა ნორმატიული დოკუმენტებით განსაზღვრული სტანდარტების დასაცავად. მაგრამ ძირითადად ელექტროენერჯის განაწილების ლიცენზიატების მიერ ლიცენზიის წესებისა და პირობების მოთხოვნების შესასრულებლად გაწეული მუშაობა არაა დამაკმაყოფილებელია, კერძოდ:

– განაწილების ლიცენზიატების მიერ სალიცენზიო გადასახდელების შემოტანამ საანგარიშო წლის განმავლობაში შეადგინა 51 173 ლარი ანუ შემოსატანი თანხის (154,9 ათ. ლარი) 22,6%; ელექტროენერჯის განაწილების ლიცენზიატთა შორის გადახდის

მდგომარეობა ასეთია:

- 24-მა განაწილების ლიცენზიატმა ანუ საერთო რაოდენობის 34%-მა, რომელთა მოხმარების წილი გასანაწილებელი ელექტროენერჯის საერთო რაოდენობაში 13%-ის ფარგლებშია, მთლიანად (100%-ით) დაფარა სალიცენზიო გადასახდელი, რაც შეადგენს 19473 ლარს ანუ მათი შემოსატანი თანხის 12,6%

ს.

- 8 განაწილების ლიცენზიატმა გადაიხადა სალიცენზიო გადასახდელის 50% და მეტი, რამაც შეადგინა 2350 ლარი, მთელი გადასახდელის (3629 ლ) 64,7%, ხოლო მთლიანი სალიცენზიო შემოსატანის უმნიშვნელო წილი - მხოლოდ 1,4%.

- სალიცენზიო გადასახდელის შემოტანას თავი აარიდა 23-მა განაწილების ლიცენზიატმა საერთო რაოდენობის 31%-მა, რომელთა გადაუხდელი თანხა შეადგენს 13040 ლარს, ხოლო მათ მიერ განაწილებული ელექტროენერჯია ქვეყანაში გასანაწილებელი ელექტროენერჯის 6,5%-ს, რითაც სალიცენზიო შემოსავალს შესაბამისად დააკლდა 6,5%.

- 19-მა განაწილების ლიცენზიატმა დაფარა გადასახდელი თანხის 50%-ზე ნაკლები - 9200 ლარი ანუ მათი გადასახდელი თანხის (36590 ლ) 25%, რის გამოც მთლიან სალიცენზიო შემოსატანს შესაბამისად დააკლდა 6%.

ცალკე უნდა აღინიშნოს ქ. თბილისის ენერჯოკომპანიის - ყოფილი სს „თელასის“ შესახებ, რომელიც სათანადო მნიშვნელობას არ ანიჭებდა ლიცენზიის წესებისა და პირობების მოთხოვნათა შესრულებას, კერძოდ:

- სს „თელასის“ მიერ 1998 წელს შემოტანილი სალიცენზიო გადასახდელი ნაცვლად 79072 ლარისა შეადგენს 16026 ლარს ანუ თავისი გადასახდელი თანხის 20,0%-ს.

AES თელასს 1999 წლის 1 იანვრისათვის გადასახდელი დარჩა 63272 ლარი ანუ თავისი გადასახდელის 80%, ხოლო ქვეყნის ენერჯოკომპანიათა ჯამური დავალიანების ნახევარზე მეტი - 56,3%.

შესაბამისად სემეკი-სათვის ენერჯოკომპანიათა 1998 წლის საერთო სალიცენზიო გადასახდელის შეუსრულებლობის ნახევარზე მეტი (56,3%) სს „თელასის“ წილად მოდის.

საერთოდ უნდა აღინიშნოს, რომ მსგავსი და ლიცენზიის წესებითა და პირობებით გათვალისწინებული ნორმებისა და სტანდარტების სხვა მოთხოვნათა შეუსრულებლობა ენერჯოკომპანიათა ქრონიკულ სენს წარმოადგენს.

ამ მდგომარეობიდან გამოსავალს საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 5 ივლისის №403 „საქართველოს ენერჯოსისტემის კომპანიების პრივატიზების

სტრატეგიის შესახებ“ ბრძანებულებით დამტკიცებული „საქართველოს ენერჯოსისტემის კომპანიების პრივატიზების სტრატეგიის“ განხორციელება წარმოადგენს.

ამ გარემოებას ადასტურებს ყოფილი სს „თელასის“, ამჟამად შ თელასის საქმიანობა ლიცენზიის წესებითა და პირობებით გათვალისწინებული საქმიანობის სხვადასხვა მიმართულებით.

მხოლოდ გამსხვილებული ენერჯოკომპანიები შეძლებენ ელექტროენერჯის განაწილების ლიცენზიის წესებითა და პირობებით გათვალისწინებული საფინანსო და ტექნიკურ-ეკონომიკური

საქმიანობის განხორციელების უზრუნველყოფას.

ერთ-ერთ მაგალითად ისიც გამოდგება, რომ პრივატიზების დამთავრებიდან უმოკლეს დროში AES თელასმა შეასრულა რამდენიმე მილიონი ლარის ვალდებულება, რომელიც მისი წინამორბედი სს „თელასისაგან“ მემკვიდრეობით გადმოეცა მას.

ქვეყანაში მიმდინარე ეკონომიკური რეფორმების ძირითადი მიმართულებების განსახორციელებლად რჩება საქართველოს ენერგოსისტემის გამანაწილებელი ელექტროქსელების განსახელმწიფოებრიობის სტრატეგიის შესაბამისად „სახელმწიფო ქონების პრივატიზების შესახებ“ და „ელექტროენერგეტიკის შესახებ“ საქართველოს კანონებისა და საქართველოს ეროვნული მეურნეობის ცალკეულ დარგებში 1998-2000 წლებისათვის პრივატიზების განხორციელება ერთიანი გეგმის შესაბამისად.

საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 5 ივლისის №403 ბრძანებულებით დამტკიცებული „საქართველოს ენერგოსისტემის კომპანიების პრივატიზების სტრატეგიის“ თანახმად უკვე განხორციელდა თბილისის ენერგოკომპანია სს „თელასის“ პრივატიზაცია, როგორც ერთი ერთეული და მიმდინარეობს დანარჩენი ენერგოკომპანიების აქციების პაკეტების გასაყიდად ორგანიზაციული და საინფორმაციო საქმიანობა; მიზანშეწონილად ჩაითვალა, რომ საქართველოში მოქმედი ენერგოკომპანიები გამსხვილდეს იმ ვარაუდით, რომ შეიქმნას აღმოსავლეთ საქართველოს, დასავლეთ საქართველოსა და აჭარის გამსხვილებული ენერგოკომპანიები.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ზემოჩამოთვლილი ღონისძიებები არათუ აუცილებელია, არამედ დასაჩქარებელიცაა. გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ გამანაწილებელი კომპანიების მუნიციპალური დაქვემდებარების გამო მნიშვნელოვნად შესუსტდა მათი არა მარტო მატერიალურ-ტექნიკური, არამედ ინტელექტუალური შესაძლებლობებიც, რის გამოც უგულებელყოფილია ელექტროენერგეტიკული დარგის სტანდარტებისა და ნორმების, ნორმატულტექნიკური დოკუმენტებისა და საერთოდ საექსპლოატაციო კოდექსის ელემენტარული მოთხოვნები, რის შედეგადაც განხორციელებულია არა მარტო მატერიალურ ფასეულობათა განადგურება, არამედ ადამიანთა სხვადასხვა სახის უბედური შემთხვევები.

საქართველოს ენერგოსისტემის გამანაწილებელ ელექტროქსელებში შექმნილი მდგომარეობიდან გამოსვლის ერთადერთ საშუალებად სემეკ-ს მიაჩნია აღნიშნული ენერგოკომპანიების გამსხვილება და მათი პრივატიზაცია, წინააღმდეგ შემთხვევაში მიმდინარე წლის 1 აგვისტოდან მათი საქმიანობა მიიღებს უკანონო ხასიათს, რამდენადაც 1999 წლის 1 აგვისტოს მთავრდება მათზე გაცემული ელექტროენერგიის განაწილების შუალედური ლიცენზიების ვადები. რაც შეეხება მათთვის ელექტროენერგიის განაწილების მუდმივი ლიცენზიის მინიჭების საკითხს, იგი უადრესად სათუთაა, რამდენადაც მათი საქმიანობა ვერ აკმაყოფილებს ელექტროენერგიის განაწილების შუალედური ლიცენზიის წესებისა და პირობების მოთხოვნებს.

D. დანართები

გადაწყვეტილებების სია

№ დადგენილებების და

დადგენილებების

დადგენილებების და			
რიგზე	გადაწყვეტილებების ნომერი	და გადაწყვეტილებებ ის თარიღი	გადაწყვეტილებების დასახელება
1997 წელი			
ა. დადგენილებები			
1	1	6.10.97	სემეკ-ის დებულების, საქმისწარმოების წესისა და რეგლამენტის შესახებ
2	2	5.11.97	შუალედური ლიცენზიების წესები და პირობები
3	3	5.11.97	1997-1998 წლების შუალედური ლიცენზიების გაცემის ვადების შესახებ
4	4	8.10.97	ელექტროენერგეტიკის სექტორის შიგნით მოქმედი ტარიფების შესახებ
ბ. გადაწყვეტილებები			
5	1	8.09.97	ელექტროენერჯის წარმოების, გადაცემის, დისპეტჩერიზაციის და განაწილების შუალედური ლიცენზიების გაცემის ვადების შესახებ
6	2	8.09.97	1997-1998 წლებში შუალედური სალიცენზიო გადასახდელის შესახებ
7	3	24.10.97	ელექტროენერჯის შუალედური ლიცენზიების გაცემის ვადების გაგრძელების შესახებ

8	4	25.11.97	სს „თბოელექტროცენტრალის“ ელექტროენერჯისა და თბოენერჯის ტარიფების შესახებ
9	5	4.12.97	ქ. ფოთის წყალკანალის მიერ მოხმარებული ელექტროენერჯის ტარიფების შესახებ

№ რიგზე	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების ნომერი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების თარიღი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების დასახელება
10	6	4.12.97	შუალედური ლიცენზიების გაცემის ვადების გაგრძელების

			შესახებ
11	7	16.12.97	სს „რუსთავის მეტალურგიული კომბინატისათვის“ ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის შესახებ
12	8	23.12.97	შუალედური ლიცენზიების გაცემის შესახებ
13	9	25.12.97	110-35 და 6-10-0.4 კვ ძაბვის მოხმარებლებისათვის ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის გაანგარიშების დროებითი წესის შესახებ
14	10	25.12.97	ელექტროენერჯის ტარიფების დადგენის დროებითი წესისა და პირობების დამტკიცების შესახებ

1998 წელი

ა. დადგენილებები

15	1	8.04.98	ელექტროენერჯის ტარიფების დადგენის დროებითი წესისა და პირობების დამტკიცების შესახებ
16	2	8.04.98	„ელექტროენერჯეტიკის სექტორის შიგნით: მოქმედი ტარიფების შესახებ“ სემეკ-ის 1997 წლის 8 ოქტომბრის №4 დადგენილებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე
17	3	1.07.98	ელექტროენერჯის ტარიფების მეთოდოლოგიის, დადგენის წესების და პროცედურების შესახებ

18	4	11.08.98	ელექტროენერჯის ტარიფის სრულ (რეალურ) ღირებულებაზე 2000 წლამდე ეტაპობრივი გადასვლის შესახებ
----	---	----------	--

№ რიგზე	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების ნომერი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების თარიღი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების დასახელება
19	5	30.07.98	„კახარეთიჭვისა“ და

			„მაჭახელაჰქისათვის“ ტარიფების დადგენის შესახებ
20	6	19.10.98	ელექტროენერჯეტიკის სექტორის შიგნით მოქმედი ტარიფების შესახებ
ბ. გადაწყვეტილებები			
21	1	6.01.98	სემეკ-ის 1998 წლის ბიუჯეტის დამტკიცების შესახებ
22	2	20.01.98	წარმოების ლიცენზიატების მიერ ელექტროენერჯის რეალიზაციის შესახებ
23	3	30.01.98	სს „ქუთაისის ავტოქარხნისათვის“ ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის შესახებ
24	4	30.01.98	„საქენერგოგენერაციის“ მიერ ელექტროენერჯის რეალიზაციის დროებითი წესისა და ტარიფის შესახებ
25	5	30.01.98	ენერგოკომპანია „გლდანენერჯოს“ მიერ ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის დადგენის შესახებ
26	6	30.01.98	ელენერჯის ტარიფების დადგენის დროებითი წესისა და პირობების მომზადების შესახებ
27	7	3.02.98	მელიორაციისა და წყალთა დეპარტამენტის რეგიონალური სამმართველოებისათვის ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის შესახებ
28	8	17.02.98	„კასპიცემენტისათვის“ შუალედური ლიცენზიის მიღების ვადის გაგრძელების შესახებ
29	9	17.02.98	შუალედური ლიცენზიების გაცემის შესახებ

№ რიგზე	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების ნომერი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების თარიღი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების დასახელება
30	10	10.03.98	შუალედური ლიცენზიების გაცემის (მიწათმოქმედების ინსტიტუტი) შესახებ

31	11	10.03.98	შპს „საცხენისი“-შუალედური ლიცენზიის მოდიფიცირების შესახებ
32	12	24.03.98	შპს „ბიმოს“ ხელშეკრულებათა შეთანხმების შესახებ
33	13	24.03.98	ელექტროენერჯის წარმოების, გადაცემის, დისპეტჩერიზაციისა და განაწილების ლიცენზიატებისათვის ტარიფის დასადგენად კითხვარების ფორმების შემუშავების შესახებ
34	14	24.03.98	სს „რუსთავცემენტი“-სათვის ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის დადგენის შესახებ
35	15	24.03.98	სს „ელიტა“-სათვის ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის დადგენის შესახებ
36	16	24.03.98	სს „კასპიცემენტი“-სათვის ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის შესახებ
37	17	24.03.98	შპს „საცხენისი“-ს მიერ შპს „გომბორი“-სათვის პირდაპირი ხელშეკრულებით ელექტროენერჯის რეალიზაციის შესახებ
38	18	24.03.98	ხულოს, ქედისა და შუახევის რაიონების ელექტროენერჯით მომარაგების შესახებ
39	19	27.03.98	თბილისის მეტროპოლიტენისათვის ელექტროენერჯის შესასყიდი ტარიფის დადგენის შესახებ
40	20	8.04.98	ლიცენზიების გაცემის შესახებ
41	21	8.04.98	რიცეულაჰესის ლიცენზიის მოდიფიკაციის შესახებ
42	22	22.04.98	შპს „ჟინერი“-ს მიერ თბილისის მეტროპოლიტენისათვის პირდაპირი ხელშეკრულებით ელექტროენერჯის რეალიზაციის შესახებ

43	23	22.04.98	სს „მეტეხი“-სათვის ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის დადგენის შესახებ
----	----	----------	---

№ რიგზე	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების ნომერი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების თარიღი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების დასახელება
44	24	6.05.98	შუალედური ლიცენზიების გაცემის შესახებ

45	25	6.05.98	სს „რიონჰესი“-ს მიერ ქუთაისის სს „წისქვილი“-სათვის პირდაპირი ხელშეკრულებით ელექტროენერჯის რეალიზაციის შესახებ
46	26	6.05.98	სს „ქუთაისის ლითონის ქარხნის“-ათვის ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის დადგენის შესახებ
47	27	6.05.98	სემეკ-ის 1998 წლის 24 მარტის №14, 15, 16 გადაწყვეტილებებში ცვლილებების შეტანის შესახებ
48	28	6.05.98	ენერგოკომპანია „გლდანენერგო“-სათვის შუალედური ლიცენზიის მიღების ვადის გაგრძელების შესახებ
49	29	6.05.98	მელიორაციისა და წყალთამყურნეობის დეპარტამენტის საირიგაციო სისტემებზე განთავსებული ჰესებისათვის წყლის მიწოდების ხარჯების ანაზღაურების შესახებ
50	30	6.05.98	ქუთაისის წყალსადენის სატუმბო სადგურებისათვის ელექტროენერჯის შესასყიდი ტარიფების შესახებ
51	31	6.05.98	სკ „საქენერგოგენერაცია“-სა და შპს „ტრანსკავკასიუსპედიტორ ევროპა-აზიას“ შორის გაფორმებული ხელშეკრულების შეთანხმების შესახებ
52	32	6.05.98	შუალედური ლიცენზიების გაცემის მიმდინარეობის შესახებ
53	33	6.05.98	ელექტროენერჯის ტარიფის ახალი მეთოდოლოგიის, დადგენის წესებისა და პროცედურების შემუშავების შესახებ
54	34	6.05.98	შპს „ფინეზაურზე“ გაცემული ელექტროენერჯის განაწილების შუალედური ლიცენზიის გაუქმების შესახებ

№ რიგზე	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების ნომერი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების თარიღი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების დასახელება
55	35	8.05.98	სკ „ელექტროგადაცემა“-ზე შუალედური ლიცენზიის გაცემის შესახებ
56	36	27.05.98	1998 წლის 3 თებერვლის №7

			გადაწყვეტილებაში დამატების შეტანის შესახებ (მელიორაცია“
57	37	10.06.98	შუალედური ლიცენზიების გაცემის შესახებ“
58	38	10.06.98	წარმოების ლიცენზიატების მიერ გაფორმებული ელექტროენერჯის რეალიზაციის ხელშეკრულებათა შესახებ
59	39	1.07.98	ელექტროენერჯის ტარიფების მეთოდოლოგიის, დადგენის წესების და პროცედურების შესახებ
60	40	1.06.98	სემეკ-ის 1998 წლის 20 იანვრის №2 გადაწყვეტილებაში ცვლილებების შესახებ
61	41	14.07.98	ელექტროენერჯის გადაცემისა და დისპეტჩერიზაცია-რეალიზაციის მომსახურების დროებითი ტარიფის შესახებ
62	42	17.07.98	შუალედური ლიცენზიების გაცემის შესახებ
63	43	17.07.98	„საქენერგოგენერაცია“-სა და დახურულ სს (დსს) „როსს“ შორის 1997 წლის 7 ივლისის ხელშეკრულების შესახებ
64	44	17.07.98	„საქენერგოგენერაცია“-სა და ფოთის სავაჭრო ნავსადგურს შორის დადებული ხელშეკრულებისა და შპს „ვანდა“-ს მიერ „ვარციხეჰესი“-ს №6 აგრეგატის შეკეთებაზე გაწეული ხარჯების ანაზღაურების შესახებ

№ რიგზე	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების ნომერი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების თარიღი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების დასახელება
---------	--	--	--

65	45	17.07.98	ქ.თბილისის მეტროპოლიტენის არასაწარმოო დანიშნულების მომხმარებლებისათვის ელექტროენერგიის შესასყიდი ტარიფის დადგენის შესახებ
----	----	----------	---

66	46	6.08.98	სემეკ-ის მიერ სებ-ის ჩამოყალიბების ძირითადი პრინციპების განხორციელების უზრუნველყოფის ღონისძიებების შესახებ
----	----	---------	--

67	47	12.08.98	შპს „თბილწყალკანალი“-სათვის ლიცენზიის გაცემის შესახებ
----	----	----------	---

68	48	12.08.98	ლიცენზიების გაცემის შესახებ
----	----	----------	-----------------------------

69	49	12.08.98	შპს „სიონჰესი“-ს ლიცენზიის მოდიფიცირების შესახებ
----	----	----------	--

70	50	12.08.98	შპს „მარტყოფჰესი“-ს ლიცენზიის მოდიფიცირების შესახებ
----	----	----------	---

71	51	12.08.98	შპს „კაბალჰესი“-ს ლიცენზიის მოდიფიცირების შესახებ
----	----	----------	---

72	52	26.08.98	სს „თბილისის ცენტროლიტი“-სათვის ელექტროენერგიის საბითუმო შესასყიდი ტარიფის შესახებ
----	----	----------	--

73	53	26.08.98	სს „თელასი“-სათვის 35-110 კვ ძაბვის ელექტრული ქსელების მიკუთვნებისა და მათი პრივატიზაციის შესახებ
----	----	----------	---

74	54	7.09.98	სებ-ის დროებითი აღმასრულებელი საბჭოს შემადგენლობისა და საბაზრო წესების შემუშავებული კომიტეტის დამტკიცების შესახებ
----	----	---------	---

75	56	30.09.98	ლიცენზიების გაცემა
----	----	----------	--------------------

№ რიგზე	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების ნომერი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების თარიღი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების დასახელება
76	57	30.09.98	ვანის ლიცენზიის მოდიფიცირება

77	58	21.10.98	სებ-ის ჩამოყალიბების ხელშემწყობი ღონისძიებების შესახებ
78	59	21.10.98	შპს „ჟინერის“ შუალედური ლიცენზიის მოდიფიცირების შესახებ
79	60	22.10.98	სემეკ-ის 1998 წლის 7 სექტემბრის №54 გადაწყვეტილებაში ცვლილებების შეტანის შესახებ
80	61	22.10.98	„საქენერგო“-ზე დისპეტჩერიზაციის შუალედური ლიცენზიის გაცემის შესახებ
81	62	23.10.98	ელექტროენერგეტიკის სექტორის შიგნითა საფენურების ტარიფების ამოქმედების შესახებ
82	63	23.10.98	თბილისის მეტროპოლიტენის ელექტროენერგიით მომარაგების, ელექტროენერგიის შესასყიდი ტარიფის გადაანგარიშებისა და ანგარიშსწორების შესახებ
83	64	30.10.98	სკ „საქენერგოგენერაციის“ მიერ ელექტროენერგიის გაყიდვის პირდაპირ ხელშეკრულებებში და სემეკ-ის №5, 15, 31, 44, 54 გადაწყვეტილებებში ცვლილებების შეტანის შესახებ
84	65	18.11.98	სემეკ-ის 1998 წლის 24 მარტის №18 გადაწყვეტილებაში ცვლილებების შეტანის შესახებ (ხულო,ქედა, შუახევი)
85	66	18.11.98	ხაშურის სს „გორგოტა“-ს მიერ შესასყიდი ელექტროენერგიის საბითუმო ტარიფის დადგენის შესახებ
86	67	18.11.98	სს „რუსთავცემენტი“-სათვის ელექტროენერგიის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის დადგენის შესახებ
87	68	18.11.98	გორის სს „ლანი“-ს მიერ შესასყიდი ელექტროენერგიის საბითუმო ტარიფის დადგენის შესახებ

№ რიგზე	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების ნომერი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების თარიღი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების დასახელება
---------	--	--	--

88	69	18.11.98	სს „ქუთაისის ავტოქარხნისათვის“ ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის დადგენის
----	----	----------	---

			შესახებ“ სემეკ-ის 1998 წლის 30 იანვრის №3 გადაწყვეტილებაში ცვლილებების შეტანა
89	70	25.11.98	სემეკ-ის 1998 წლის 1 ივლისის №40 გადაწყვეტილების გაუქმებისა და 1998 წლის 20 იანვრის №2 გადაწყვეტილებაში ცვლილებების შეტანის შესახებ
90	71	25.11.98	შპს „მანარობელი“-სათვის ელექტროენერჯისათვის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის შესახებ
91	72	25.11.98	შპს „სამეგობრო“-სათვის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის შესახებ
92	73	25.11.98	ქუთაისის სს „ელექტრომექანიკოსი“-ს მიერ შესასყიდი ელექტროენერჯის საბითუმო ტარიფის დადგენის შესახებ
93	74	14.12.98	სს „რუსთავის ქიმიური კომბინატი“-სათვის ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის დადგენის შესახებ
94	75	14.12.98	სს „ქუთაისის ავეჯის ქარხანა „ივერისათვის“ ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის შესახებ
95	76	14.12.98	სს „ხაშურის მინისტარასათვის“ ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის დადგენის შესახებ
96	77	14.12.98	სს „თელასის“ ყველა აქციის 75%-ის ყიდვა-გაყიდვის ხელშეკრულების პროექტის შეთანხმების შესახებ

№ რიგზე	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების ნომერი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების თარიღი	დადგენილებების და გადაწყვეტილებების დასახელება
---------	--	--	--

97	78	23.12.98	შპს „ბიმოს“ ხელშეკრულებების შეთანხმების შესახებ
98	79	23.12.98	1999 წლის ბიუჯეტისა და სემეკის სტრუქტურის დამტკიცების შესახებ

99	80	23.12.98	ლიცენზიების გაცემის შესახებ
100	81	24.12.98	სს „იმერეთი“-სათვის ელექტროენერჯის შესასყიდი საბითუმო ტარიფის დადგენის შესახებ
101	82	28.12.98	სს „თელასი“-სათვის ელექტროენერჯის გადაცემისა და განაწილების ლიცენზიების გაცემის შესახებ

danarTi 5.2

დამტკიცებულია
სემეკ-ის 1999 წლის 6 იანვრის №1 გადაწყვეტილებით
სემეკ-ის ხარჯთაღრიცხვა 1998 წ. (ფაქტიური)

/ლარი/

№	მაჩვენებლები	1998 წელი	მათ შორის კვარტლები			
			რ	რრ	რრრ	რრრ
1.	ნაშთი 01.01.1998 წ.	220	220	77751	115508	125625
2.	შემოსავალი, სულ მათ შორის	310515	98439	77822	52955	81299
2.1.	სალიცენზიო გადასახდელი	226849	33438	67124	50196	76091
2.2.	საბიუჯეტო დაფინანსება	10216	2251	3193	2149	2623
2.3.	კრედიტი	56750	56750	-	-	-
2.4.	სხვა შემოსავალი	16700	6000	7505	610	2585
3.	გასავალი, სულ მათ შორის	268596	20908	40065	42838	164785
3.1.	ხელფასი	75551	13913	15632	18930	27076
3.2.	დანარიცხები ხელფასზე	22088	4271	4799	5812	7206
3.3.	სამეურნეო ხარჯები	10618	703	1748	2630	5537
3.4.	ძირითადი საშუალებების შეძენა	7568	-	7183	-	385
3.5.	ოფისის ქირა	5000	-	600	3800	600

3.6.	ა/მანქანების შენახვა	7701	-	1534	2008	4159
3.7.	მივლინების ხარჯები	15142	-	908	6454	7780
3.8.	სატელეფონო ხარჯები	6711	941	1356	2301	2113
3.9.	კრედიტის %	2838	-	2838	-	-
3.10.	კრედიტის დაფარვა	56750	-	-	-	56750
3.11.	დაცვის ხარჯები	1800	-	1800	-	-
3.12.	წარმომადგენლობითი ხარჯები	1615	114	450	756	295
3.13.	სხვა ხარჯები	4829	966	1217	147	2499
3.14.	ოფისის მოწყობა, მათ შორის	49787	-	-	-	49787
3.14.1.	მასალები	26595	-	480	-	26115
4.	ნაშთი	42139	77751	115508	125625	42139

danarTi 5.3

licenziatTa sia warmoeba

№	ლიცენზიატის დასახელება	ლიცენზიის გაცემის თარიღი	ლიცენზიის ნომერი
1997 წელი ი. წარმოება			
1	შ.პ.ს. ჟინვალპესი	1997 წ. 23 დეკემბერი	1\01
2	შ.პ.ს. კაბალპესი	1997 წ. 23 დეკემბერი	1\02
3	შ.პ.ს. რიცეულაპესი	1997 წ. 23 დეკემბერი	1\03
4	შ.პ.ს. მარტყოფპესი	1997 წ. 23 დეკემბერი	1\04
5	ს.ს. ჩითახევიპესი	1997 წ. 23 დეკემბერი	1\05
6	შ.პ.ს. თეთრიხევიპესი	1997 წ. 23 დეკემბერი	1\06
7	შ.პ.ს. სიონპესი	1997 წ. 23 დეკემბერი	1\07
8	შ.პ.ს. ორთაჭალპესი	1997 წ. 23 დეკემბერი	1\08
9	ს.ს. შაორპესი	1997 წ. 23 დეკემბერი	1\09
10	ს.ს. „თბო. ელ. ცენტრალი“	1997 წ. 23 დეკემბერი	1\10
ი. გაწილება			
1	ყვარელის ს.ს. „ენერჯეტიკა“	1997 წ. 23 დეკემბერი	3\01
2	ზობის ს.ს. „ენერჯეტიკოსი“	1997 წ. 23 დეკემბერი	3\02

3	ხარაგაულის ს.ს. „ელექტრონი“	1997 წ. 23 დეკემბერი	3\03
4	გორის ს.ს. „გორიენერგო“	1997 წ. 23 დეკემბერი	3\04
5	შ.პ.ს. „ფინეზაური“	1997 წ. 23 დეკემბერი	3\05
6	ს.ს. „ჩხოროწყუს ენერგო.“	1997 წ. 23 დეკემბერი	3\06
7	ახმეტის ს.ს. „ახმეტაენერგო“	1997 წ. 23 დეკემბერი	3\07

№	ლიცენზიატის დასახელება	ლიცენზიის გაცემის თარიღი	ლიცენზიის ნომერი
რრ. გადაცემა			
1	ს.ს. „საქრუსენერგო“	1997 წ. 23 დეკემბერი	2\01

1998 წელი ი. წარმოება			
11	ს.ს. ალაზანჰესი	1998 წ. 17 თებერვალი	1\11
12	ენგურჰესი (სახ. საწ.)	1998 წ. 17 თებერვალი	1\12
13	ვარდნილჰესი(სახ. საწ.)	1998 წ. 17 თებერვალი	1\13
14	შ.პ.ს. საცხენისიჰესი	1998 წ. 17 თებერვალი	1\14
15	კახარეთიჰესი	1998 წ. 17 თებერვალი	1\15
16	შ.პ.ს. ხერთვისიჰესი	1998 წ. 17 თებერვალი	1\16
17	შ.პ.ს. ზაჰესი	1998 წ. 17 თებერვალი	1\17
18	ს.ს. რიონჰესი	1998 წ. 8 აპრილი	1\18
19	ს.ს. ძევერულაჰესი	1998 წ. 8 აპრილი	1\19
20	ს.ს ბჟუჟაჰესი	1998 წ. 8 აპრილი	1\20
21	ს.ს. შიდა ქართლის ენერგო..	1998 წ. 8 აპრილი	1\21
22	ს.ს. ხრამჰესი ი	1998 წ. 8 აპრილი	1\22
23	ს.ს. ხრამჰესი ირ	1998 წ. 6 მაისი	1\23
24	ს.ს. ლაჯანურჰესი	1998 წ. 10 ივნისი	1\24
25	ს.ს. გუმათჰესების კასკადი	1998 წ. 10 ივნისი	1\25
26	ს.ს. ვარციხეჰესი	1998 წ. 10 ივნისი	1\26
27	ს.ს. ჩხოროწყუჰესი	1998 წ. 10 ივნისი	1\27
28	ს.ს. „თბილსრესი“	1998 წ. 17 ივლისი	1\28
29	აჭჰესი (სახ. საწ.)	1998 წ. 12 აგვისტო	1\29

30	შ.პ.ს. დაშაშაძესი	1998 წ. 12 აგვისტო	1\30
31	თბილწყალკანალი (თეთრიხევიძესი)	1998 წ. 12 აგვისტო	1\31
32	შ.პ.ს. სქურიძესი	1998 წ. 30 სექტემბერი	1\32
33	შ.პ.ს. აბქესი	1998 წ. 30 სექტემბერი	1\33
34	მაჭახელაძესი (სახ. საწ.)	1998 წ. 30 სექტემბერი	1\34
35	კინკიშაძესი (სახ.საწ.)	1998 წ. 30 სექტემბერი	1\35
36	აჭიძესი (სახ.საწ.)	1998 წ. 30 სექტემბერი	1\36

№	ლიცენზიატის დასახელება	ლიცენზიის გაცემის თარიღი	ლიცენზიის ნომერი
ი. განაწილება			
8	ქელა (სახ. საწ.)	1998 წ. 17 თებერვალი	3\08
9	შუახევი (სახ. საწ.)	1998 წ. 17 თებერვალი	3\09
10	შ.პ.ს. „ბიმო“	1998 წ. 17 თებერვალი	3\10

11	სიღნაღის ს.ს. „ელმეგა“	1998 წ. 17 თებერვალი	3\11
12	ბათუმი (სახ. საწ.)	1998 წ. 17 თებერვალი	3\12
13	რუსთავის ს.ს. „რუსთავშენი“	1998 წ. 17 თებერვალი	3\13
14	ქელასის ს.ს. „ქელასი“	1998 წ. 17 თებერვალი	3\14
15	სენაკის ს.ს. „ენერგია“	1998 წ. 17 თებერვალი	3\15
16	მიწათ. ინსტიტუტი	1998 წ. 10 მარტი	3\16
17	რუსთავის ს.ს. „რელასი“	1998 წ. 8 აპრილი	3\17
18	ვანის ს.ს. „ველასი“	1998 წ. 8 აპრილი	3\18
19	ხულო (სახ. საწ.)	1998 წ. 8 აპრილი	3\19
20	ს.ს. „ზუგდიდის ენერგოკომპ.“	1998 წ. 8 აპრილი	3\20
21	ლანჩხუთის ს.ს. „ენერგია“	1998 წ. 8 აპრილი	3\21
22	დუშეთის ს.ს. „ენერ. დუშეთი“	1998 წ. 8 აპრილი	3\22
23	თელავის ს.ს. „თელავენერგო“	1998 წ. 8 აპრილი	3\23
24	თერჯოლის ს.ს. „ხალცედონი“	1998 წ. 8 აპრილი	3\24
25	ს.ს. „წალენჯიხის ენერგო.“	1998 წ. 8 აპრილი	3\25
26	თერჯოლის ს.ს. „თერჯ.ელქს.“	1998 წ. 8 აპრილი	3\26
27	ლაგოდეხის ს.ს. ლაგოდეხენერგო“	1998 წ. 8 აპრილი	3\27
28	ვანის ს.ს. „ზეინდარი“	1998 წ. 8 აპრილი	3\28
29	ზესტაფონის ს.ს. „ზეს.ელქსე“	1998 წ. 6 მაისი	3\29
30	გარდაბანის ს.ს. „ენერგოსერვ.“	1998 წ. 6 მაისი	3\30
31	საგარეჯოს შ.პ.ს. „ენერგია“	1998 წ. 6 მაისი	3\31
32	ს.ს. „ახალციხენერგო“	1998 წ. 10 ივნისი	3\32
33	ხაშურის ს.ს. „ხაშურიენერგო“	1998 წ. 10 ივნისი	3\33

34	მარნეულის ს.ს. „მარ. ელქს.“	1998 წ. 10 ივნისი	3\34
35	ბოლნისის (სახ. საწ.)	1998 წ. 10 ივნისი	3\35
36	ქსნის მინის ტარა შ.პ.ს. „ენერ.“	1998 წ. 10 ივნისი	3\36
37	ჭიათურის ს.ს. „ჭიათ. ელქს.“	1998 წ. 10 ივნისი	3\37
38	თიანეთის ს.ს. „სერვისენერჯო“	1998 წ. 10 ივნისი	3\38
39	ბორჯომის ს.ს. „ელსაწ.ბორჯ“	1998 წ. 10 ივნისი	3\39
40	მცხეთის ს.ს. „ენერჯოპროგრესი“	1998 წ. 10 ივნისი	3\40
41	ინდივ. მეწ...თენეიშვ.“	1998 წ. 10 ივნისი	3\41
42	ს.ს. „თელასი“	1998 წ. 1 ივლისი	3\42
43	კასპის ს.ს. „კასპიენერჯო“	1998 წ. 1 ივლისი	3\43

ლიცენზიატის № დასახელება		ლიცენზიის გაცემის თარიღი	ლიცენზიის ნომერი
44	გურჯაანის ს.ს. „ელექტრონი“	1998 წ. 1 ივლისი	3\44
45	ონის ს.ს. „ელექტრონი“	1998 წ. 1 ივლისი	3\45
46	საჩხერის ს.ს. „საჩ. ელექტ.“	1998 წ. 10 ივნისი	3\46
47	ტყიბულის ს.ს. „ტემსი“	1998 წ. 1 ივლისი	3\47

48	ღმანისის ს.ს. „ღმან. ელქს.“	1998 წ. 1 ივლისი	3\48
49	ჩოხატაურის ს.ს. „ჩელასი“	1998 წ. 17 ივლისი	3\49
50	თბილისის მეტრო	1998 წ. 17 ივლისი	3\50
51	წყალტუბოს შ.პ.ს. „პროგრესი“	1998 წ. 12 აგვისტო	3\51
52	მცხეთის ს.ს. „სინათლე“	1998 წ. 30 სექტემბერი	3\52
53	ფოთის ნავსადგური (ს.ს.)	1998 წ. 30 სექტემბერი	3\53
54	ხელვაჩაური (სახ. საწ.)	1998 წ. 30 სექტემბერი	3\54
55	ყაზბეგის ს.ს. „ელენერჯო ყაზბეგი“	1998 წ. 30 სექტემბერი	3\55
56	საგარეჯოს ს.ს. „ელქსელი“	1998 წ. 30 სექტემბერი	3\56
57	ადიგენის ს.ს. „მნათობი“	1998 წ. 30 სექტემბერი	3\57
58	ასპინძის ს.ს. „ასპინძაენერჯო“	1998 წ. 30 სექტემბერი	3\58
59	ტყიბულის ს.ს. „ორპირი..“	1998 წ. 30 სექტემბერი	3\59
60	ხაშურის ს.ს. „გორგოტა“	1998 წ. 18 ნოემბერი	3\60
61	ქარელის ს.ს. „ქარელიენერჯო“	1998 წ. 23 დეკემბერი	3\61
62	თეთრიწყაროს ს.ს. „სინათლე“	1998 წ. 23 დეკემბერი	3\62
63	ახალგორის (სახ. საწ.)	1998 წ. 23 დეკემბერი	3\63

ბრ. გადაცემა

1	ს.კ. „ელექტროგადაცემა“	1998 წ. 8 მაისი	2\02
2	ს.ს. „საქრუსენერჯო“	1997 წ. 23 დეკემბერი	2\01

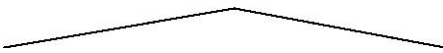
რძ. დისპეტჩერიზაცია		
1	ს.კ. „საქენერგო“	1998 წ. 22 ოქტომბერი 4\01

დანართი 5.4

**საქართველოს ელექტროენერგეტიკის
სექტორის რესტრუქტურის რეორგანიზაცია 1994-98 წ.
1994 წელი**

ენერგეტიკისა და
ელექტროფიკაციის დეპარტამენტი
„საქენერგო“

სახელმწიფო აღმასრულებელი
ხელისუფლების მართვის
ადგილობრივი ორგანოები

ელენერგის განაწილება
(თბილისი, რუსთავი,
ქუთაისი)

ელენერგის წარმოება
1. სახელმწიფო ელსადგურები
2. იჯარაზე გაცემული ჰესები

ელენერგის გადაცემა,
დისპეტჩერიზაცია,
განაწილება

პრივატიზებული
შელსადგურები
ჰ A A A ჰ ჰ ჰ ჰ ჰ ჰ ჰ ჰ

1995 წელი

ენერგეტიკისა და ელექტროფიკაციის დეპარტამენტი „საქენერგო“

ელენერგის გადაცემა, დისპეტჩერიზაცია	პრივატიზებული ელსადგურები
--	------------------------------

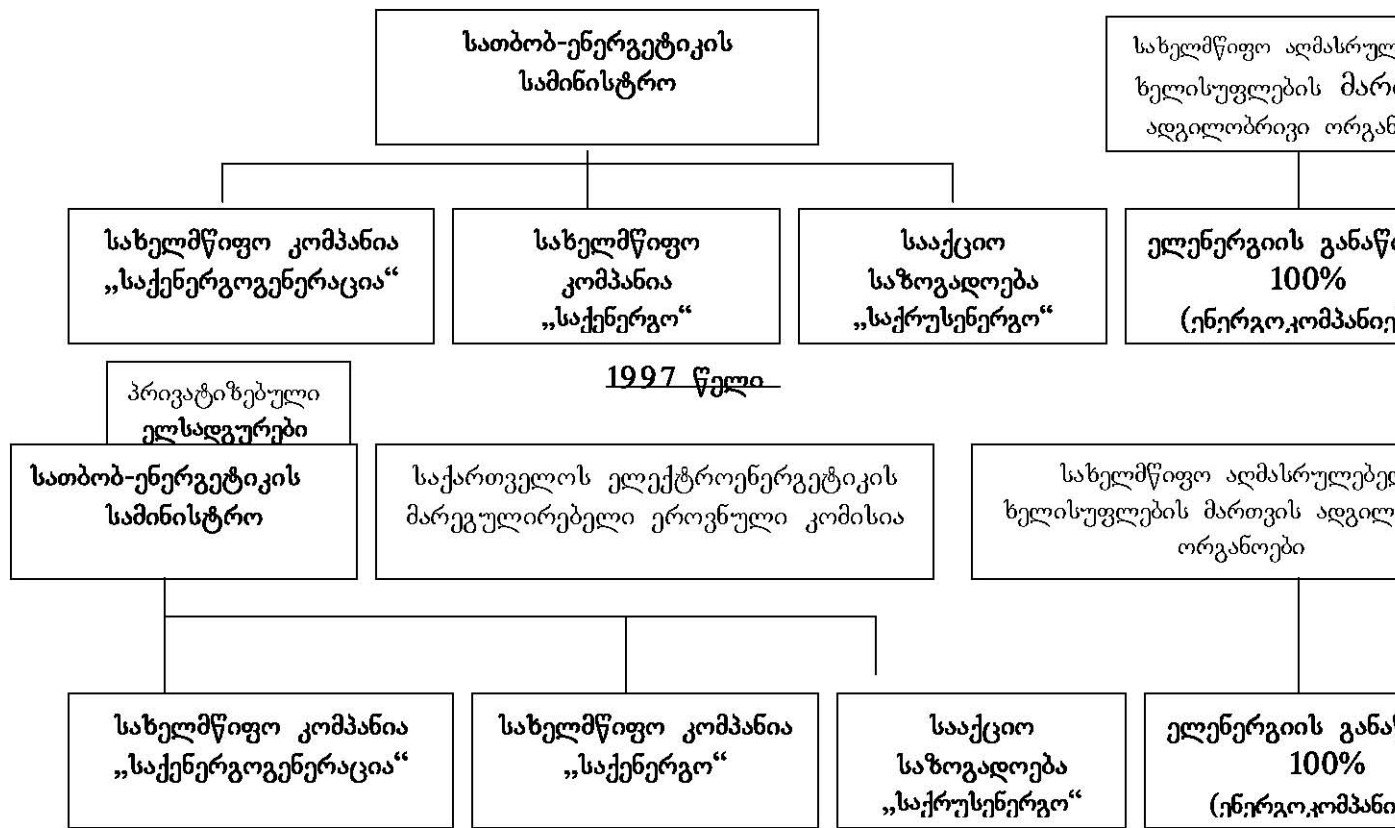
ელენერგის წარმოება

- 1 სახელმწიფო ელსადგურები
- 2 იჯარაზე გაცემული ჰესები

1996 წელი

სახელმწიფო აღმასრულებელი ხელისუფლების მართვის ადგილობრივი ორგანოები

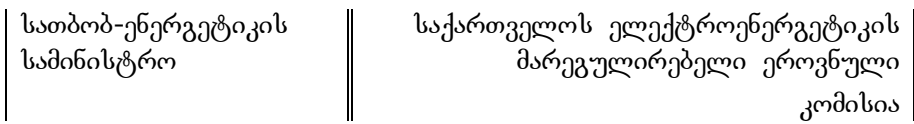
ელენერგის განაწილება 100% (ენერგოკომპანიები)

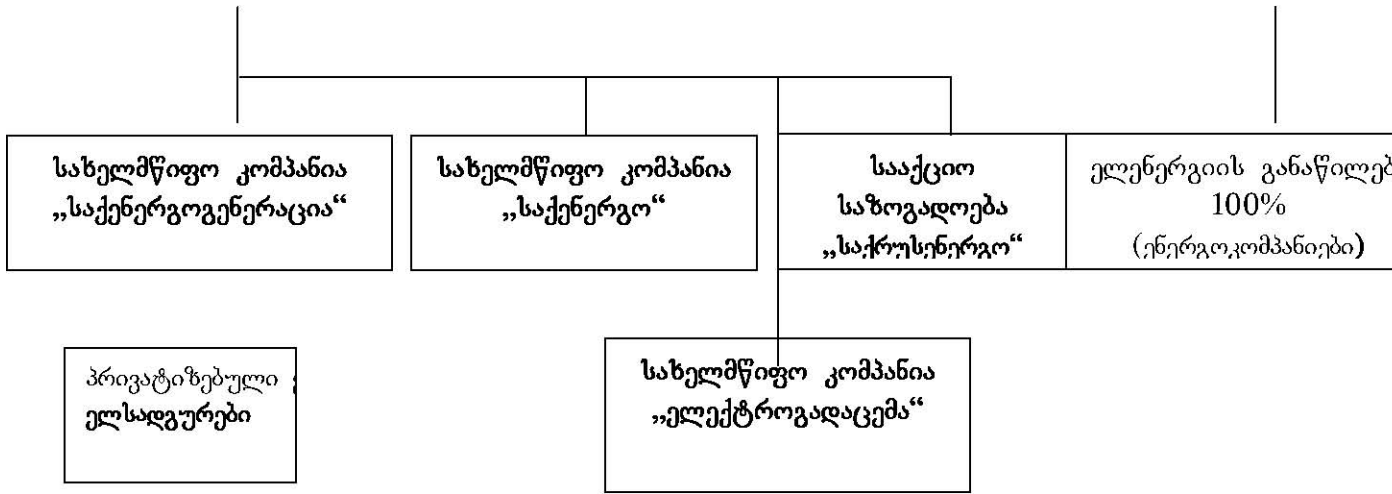

51

პრივატიზებული ელსადგურები $\text{მ} \wedge \wedge \wedge \text{მ} \text{მ} \text{მ} \text{მ} \text{მ} \text{მ} \text{მ} \text{მ} \text{მ} \text{მ} \text{მ}$

1998 წელი

struqtura
ruqa

დანართი 5.6

ელექტროენერჯის წარმოების, გადაცემის, დისპეტჩერიზაციისა და განაწილების საწარმოთა ლიცენზირების მდგომარეობა 1999 წლის 1 იანვრისათვის

№	დასახელება	სალიცენზიო საწარმოთა რაოდენობის მიხედვით			წარმოებული, გადაცემული, დისპეტჩერიზებული და განაწილებული ელენერჯის რაოდენობის მიხედვით		
		სალიცენზიოთა რაოდენობა	ლიცენზირებულია	%-ში	სალიცენზიო ელენერჯია მლრდ.კვტსთ	ლიცენზირებულია მლრდ.კვტსთ	%-ში
1	წარმოება	44	37	86	8,10	8,08	99,7
2	გადაცემა	4	3	75	8,1	8,03	99,1
3	დისპეტჩერიზაცია	1	1	100	8,1	8,1	100

4	განაწილება	74	57	77	4,3	3,96	92
---	------------	----	----	----	-----	------	----

danarTi 5.7

saqarTveloSi warmoebuli da importirebuli electroenergia 1985
1998 wlebSi

№	წ ე ლ ი	წარმოებულია ელექტროენერგია მლნ. კვტსთ	მიღებულია საზღვარგარეთიდან მლნ. კვტსთ
1	1985	14 421,3	3 352,6
2	1986	14 570,8	3 985,9
3	1987	14 549,7	3 987,9
4	1988	14 599,7	4 573,0
5	1989	15 824,5	3 999,5
6	1990	14 245,7	4 373,6
7	1991	13 376,2	3 848,6
8	1992	11 520,1	1 546,6
9	1993	10 150,4	1 050,6
10	1994	7 044,6	948,8
11	1995	7 082,0	754,1
12	1996	7 232,0	409,7
13	1997	7 172,2	612,8
14	1998	8 062,1	809,9

დანართი 5.8 საქართველოს
ჰიდროელექტროსადგურების მიერ
წარმოებული ელექტროენერგია 1995-98
წლებში მლნ.კვტ

№	ჰესის დასახელება	1995	1996		1997		1998	
		აბს	აბს	±%	აბს	±%	აბს	±%
1	ენგურჰესი	3076.5	2721.1	-12	2109.1	-23	3135.9	+48
2	ვარდნილჰესი	363.4	389.7	+7	386.8	-1	397.2	+2
3	ლაჯანურჰესი	347.2	296.1	-15	329.1	+11	163.9	-51

4	ზრამი -ი	147.6	172.9	+17	265.5	+53	226.1	-15
5	ზრამი-იი	164.7	269.8	+63	262.21	-3	249.8	-5
6	ძვერულჰესი (ტყიბული)	137.0	88.0	-36	153.9	+74	114.6	26
7	რიონჰესი	264.2	280.2	+6	283.9	+1	221.2	-23
8	გუმათჰესი	179.0	227.8	+27	216.3	-6	191.8	-12
9	შაორჰესი	75.8	78.3	+3	131.9	+68	70.3	-47
10	ვარციხეჰესი	591.3	640.5	+8	794.4	+24	672.8	-16
	იჯარაზე გაცემული ჰესები							
11	ჟინვალჰესი	378.3	411.9	+8	522.2	+26	413.2	-21
12	ზაჰესი	152.3	145.4	-5	157.8	+8	146.9	-7
13	ორთაჭალჰესი	36.0	46.3	+28	55.9	+20	46.7	-17
14	სულ ჰიდროელექტრო- სადგურები	5913.3	5767	-3	5537.1	-4	6102. 9	+10

დანართი 5.9 პრივატიზებული ჰესების გამოძეშაგება 1998 წელს

№	ელსადგურების დასახელება	დადგმული სიმძლავრე კვტ	ელენერგიის გამომძეშაგება ათ. კვტსთ
---	-------------------------	------------------------------	--

1	2	3	4
1	ჩითახევი ჰესი	21 000	94,1
2	საცხენისი ჰესი	14 000	29,9
3	თეთრიხევი ჰესი	13 600	22,5
4	ბჟუჟა ჰესი	12 240	47,8
5	სიონი ჰესი	9 140	24,9
6	რიცეულა ჰესი	6 056	19,8

7	ჩხოროწყუ ჰესი	5 350	7,9
8	ალაზანი ჰესი	4 800	13,2
9	მარტყოფი ჰესი	3 870	6,7
10	ტირიფონი ჰესი	3 000	5,1
11	მისაქციელი ჰესი	2 780	–
12	კახარეთი ჰესი	2 080	–
13	იგოეთი ჰესი	1 765	3,3
14	აბჰესი	1 754	4,1
15	კაბალი ჰესი	1 500	1,5
16	ლაშბაში ჰესი	1 260	2,1
17	სქური ჰესი	1 032	2,5
18	ორბელი ჰესი	446	–
19	ღმანისი ჰესი	406	0,4
20	ხერთვისი ჰესი	294	0,3
21	ყაზბეგი ჰესი	280	0,4
22	კურზუ ჰესი	250	0,5
23	ზვარეთი ჰესი	218	–
24	ძამაჰესი	220	0,4
	სულ	106,96	287,1

დანართი 5.10

ელექტროენერჯის წარმოების შუალედური
სალიცენზიო გადასახდელის გადახდა 1999
წლის 1 იანვრის მდგომარეობით (ლარი)

№	ელექტროსადგურის დასახელება	სალიცენზიო გადასახადი		
		სულ	გადახდა 01.01	
			1999 წ.	
			აბს	%
1	თბილსრესი	101250	5000	4.9
2	თეცი	2354	471	20
3	ენგურჰესი	54594	13000	23.8
4	ვარციხეჰესი	10627	4125	38.8
5	ვარდნილჰესი	15660	3132	20
6	გუმათჰესი	8946	1789	20
7	ჟინვალჰესი	11904	8600	72.2
8	ხრამჰესი-2	6878	1375	20
9	ლაჯანურჰესი	6720	1344	20
10	რიონჰესი	7854	1125	14.3
11	ხრამჰესი-1	5130	1026	20

12	ზაპესი	5746	1350	23.5
13	ბერულქესი	4408	500	11.3
14	შორქესი	3792	600	15.8
15	ჩითახევექესი	3562	3562	0
16	აწქესი	2080	250	12
17	ორთაჭალქესი	1690	1690	0
18	ბუუქესი	1736	350	20.2
19	საცხენქესი	2600	400	15.4
20	სიონქესი	1360	548	40.3
21	ალაზანქესი	680	136	20
22	თეთრიხევიქესი	466	500	107.3
23	მისაქციელქესი	424	0	0
24	ჩხოროწყუქესი	660	180	27.3
25	მარტყოფქესი	340	840	247
26	ტირიფონიქესი	350	0	0
27	აბქესი	250	250	100
28	კაბალქესი	460	228	49.6
29	ლაშაშქესი	350	50	14.3
30	კურზუქესი	250	0	0
31	ხერთვისიქესი	250	250	100
32	მაშავერაქესი	350	0	0
33	რიცეულაქესი	1080	440	40.7
34	სქურქესი	350	0	0
35	იგოეთიქესი	350	0	0
36	კახარეთიქესი	480	480	100
37	მაჭახელაქესი	250	250	100
38	აჭიქესი	250	250	100

39	კინკიშაქესი	250	250	100
40	შატილიქესი	0	0	0
41	ყაზბეგიქესი	0	0	0
42	ორბელიქესი	0	0	0
43	ღორეშაქესი	0	0	0
44	შიდა ქართლი...	350	350	100
	სულ	267081	54691	20.4

დანართი 5.11 ს/კ “ საქმერგოგენერაციის “ ელექტროსადგურების ტექნიკურ ეკონომიკური მაჩვენებლები 1998წ.

№	ელექტროსადგურები	გამომუშავება მლნ. კვტსთ	მოხმარება			გაცემა	
			მლნ.კვტსთ			მლნ.კვტსთ	
1 2	თბილსრესი თბილთეცი სულ	1669.5 28.7	107.9	4.1	1561.6	24.6	
3 4	თბოსადგურები ჰიდროსადგურები	1698.2 3135.9	112	9.4 1.3	1586.2	3126.5	
5 6	ენგური ვარდნილი ხრამი I ხრამი	397.2 226.1	0.6	0.5 0.4	395.9	225.5	
7 8	II შაორი ტყიბული	249.8 70.3	0.4	0.3 0.6	249.3	69.9	
9	(ძვერულჰესი) რიონი გუმათი	114.6 221.2	1.8	0.7 1.0	114.2	220.9	
10	ვარციხე ჰესები ლაჯანური	191.8 672.8	1.0	0.8 0.2	191.2	671.0	
11	ჟინვალის ზაჰესი ორთაჭალა	163.9 413.2	19.0	5.6	163.2	412.2	
12	აწჰესი ძირითადი ჰესები	146.9 46.7	136.6		145.9	45.9	
13	პრივატიზებული და მცირე	52.5 6102.9			52.3	6083.9	
14	ჰესები გენერაცია	287.3 8088.4			281.7	7951.8	
15							
16							

დანართი 12

საქართველოში 1998 წელს ელექტროენერჯის განაწილებით დასაქმებული იურიდიული პირების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი სტრუქტურა

№	დასახელება	ელექტროენერჯის განაწილებაში მონაწილე იურიდიულ პირთა რაოდენობა		გასანაწილებელი ელენერჯია	
		აბს	%	რაოდენობა მლნ.კვტსთ	საერთო გასანაწილებელი ელენერჯის %

1	აქციების 75%-ის კერძო მფლობელო-ბაში მყოფი სააქციო საზოგადოების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მქონე ელენერჯის გამანაწილებელი ენერჯოკომპანია AES თელასი	1	1,4	2 127	49,8
2	აქციების 100%-ის სახელმწიფო მფლობელობაში მყოფი სააქციო საზოგადოების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მქონე ელენერჯის გამანაწილებელი მუნიციპალური ენერჯოკომპანიები	66	89,1	2 013	47,2
3	სახელმწიფო საკუთრებაში მყოფი შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ორგანიზაციულ სამართლებრივი ფორმის მქონე საწარმოები (თბილისის მეტროპოლიტენი – 5,5 მლნ.კვტსთ და ფოთის პორტი – 1,5 მლნ.კვტსთ)	2	2,8	7	0,2
4	შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მქონე კერძო საწარმოები („ბიმო“-3,5მლნ.კვტსთ; „ფერი“-5,2მლნ კვტსთ; ენერჯია მცხეთა-2,1მლნ.კვტსთ რუსთავში-3,1მლნ.კვტსთ; გლდანი-ენერჯო-100 მლნ.კვტსთ).	5	6,7	121	2,8
	სულ	74	100	4 468	100

დანართი 5.13 სია იმ ენერჯოკომპანიებისა, რომელთაც გადაიხადეს სალიცენზიო გადასახდელი 100%-ით

№	დასახელება	გადახდილი თანხა ლარი
1	ლანჩხუთის	547
2	საჩხერეს	360
3	გორის	3360
4	მცხეთის „პროგრესი“	912
5	დუშეთის	1656
6	გარდაბანის	2859
7	ახმეტის	250
8	ბოლნისის	509
9	„ბიმო“	350
10	თიანეთის	288
11	„ქსანი მინა“	250

12	რელასი	2452
13	ახალგორის	250
14	ხაშურის	1656
15	ხარაგაულის	265
16	ფოთის	1700
17	ქელის	310
18	ხულოს	250
19	„ხალკედონი“	250
20	„რუსთავმშენი“	250
21	ადიგენის	250
22	ასპინძის	250
23	„მიწათმოქ. ინსტიტუტი“	250
24	ჩოხატაურის	362
	სულ	19 835

დანართი 5.14 სია იმ ენერგოკომპანიებისა, რომელთაც გადაიხადეს სალიცენზიო გადასახდელის 50% და მეტი

№	დასახელება	გადახდილი თანხა ლარი	გადახდის %
1	ხელვაჩაურის	696	74
2	თელავის	500	65
3	ხობის	227	53
4	ყაზბეგის	200	80
5	„ველასი“	250	50
6	საგარეჯოს	180	70
7	ონის	164	66
8	მცხეთა „სინათლე“	130	50
	სულ	2 350	55

danarTi 5.15

ულიცენზიო ენერგოკომპანიების სია

№	დასახელება	ენერჯის განაწილება მლნ.კვტსთ წელიწადში
1	მარტვილის	11,6
2	აბაშის	11,5

3	ფოთის	46,7
4	ქობულეთის	25,0
5	ოზურგეთის	39,7
6	წყალტუბო „ალიონი“	83,8
7	სამტრედიის	77,0
8	ლენტეხის	12,0
9	ბაღდათის	19,7
10	ცაგერის	11,4
11	ამბროლაურის	17,2
12	წალკის	28,6
13	მანგლისის	3,5
14	ახალქალაქის	16,3
15	ხონის	15,2
16	ნინოწმინდის	7,0
17	ღ/წყარო	9,0
18	მესტიის	2,0
	სულ	434,4

დანა
რთი
5.16

მოხმარების დინამიკა თვეების მიხედვით 1996 – 1998 წ.

თვეები	1996	წელი	1997	წელი
	სისტემის მოხმარება მლნ.კვტსთ	თვის საშუალო დღე-ღამური მოხმარება მლნ.კვტსთ	სისტემის მოხმარება მლნ.კვტსთ	თვის საშუალო დღე-ღამური მოხმარება მლნ.კვტსთ
რ	636.8	20.541	824.0	26.580
რრ	536.9	19.175	667.6	23.843
რრრ	526.6	16.987	644.5	20.790
რD	612.5	20.416	651.2	21.710
D	607.8	19.606	524.8	16.930
Dრ	621.1	20.703	480.2	16.000
Dრრ	642.8	20.735	523.9	16.900
Dრრრ	549.6	17.729	519.5	16.760
რS	571.6	19.053	469.5	15.650
ს	594.5	19.177	551.0	17.770
სრ	675.0	22.5	661.7	22.060

არბ	696.0	22.452	845.8	27.283
სულ	7 271.2	239.074	7363.7	242.276